

Politika

Podravje,
Slovenija • Ko je
merilo za davek
fotokopirni stroj

➔ Stran 5

Kronika

Podravje •
Posledice epidemije:
društva z manj
aktivnimi člani

➔ Stran 24

Štajerski TEDNIK

Ptuj, torek, 29. novembra 2022

Letnik LXXV • št. 92 • Odgovorna urednica: **Simona Meznarič** • ISSN 1581-6257 • Cena: 1,70 EUR

Aktualno

Ptuj • Ministrstvo
obljublja nadzidavo
urgentnega
centra

➔ Stran 2

Politika

Žetale • Občinski
svetniki isti ljudje
kot doslej

➔ Stran 4

V središču

Podravje •
Ptujčani za lani
prejeli ves denar,
Ormožani ne

➔ Stran 6

Podeželje

Podravje •
Med LAS-i daleč
najuspešnejši
Slovenjgoričani

➔ Stran 9

Ljudje in dogodki

Podravje •
Projekt Tačka
daruje poziva
k živalskemu
krvodajalstvu

➔ Stran 11

Podravje, Pomurje • V železnico pol milijarde evrov, po sedmih letih novi pragovi razpokani

Najširše razpoke pri Zamušanih, Veliki Nedelji in Pragerskem

Direkcija RS za infrastrukturo je pred nekaj leti v obnovo železniške proge med Pragerskim in Hodošem vložila pol milijarde evrov. Kljub zajetnemu finančnemu vložku je po sedmih letih, odkar so projekt končali, treba zamenjati večje število razpokanih betonskih pragov. Nastala je 40-milijonska škoda. Več na strani 2.

Foto: MH

Izgubljena tožba proti državi •
Ormoške občine bodo
morale vrniti
tri milijone evrov

➔ Stran 3

V središču •
Nasilja nad
ženskami je vsako
leto več

➔ Strani 6 in 7

torkova
izdaja

NAROČITE ŠTAJERSKI TEDNIK IN SI PRIDOBITE NAGRADO

Niste naročnik Štajerskega tednika, a bi to radi postali?
Potem je sedaj pravi čas, saj smo za vas skupaj s podjetjem INPLAN
pripravili privlačno nagrado - **ELEKTRIČNI ŽAR.**

Vsestranski
talent
za več zabave
v vaši kuhinji.

Štajerski **TEDNIK**
RADIOPTUJ

INPLAN

Podravje, Pomurje • V železnico pol milijarde evrov, po sedmih letih novi pragovi razpokani

Najširše razpoke pri Zamušanih, Veliki Nedelji in Pragerskem

Direkcija RS za infrastrukturo (DRSI) je pred leti v obnovo železniške proge med Pragerskim in Hodošem vložila pol milijarde evrov. Kljub zajetnemu finančnemu vložku je po sedmih letih, odkar so projekt končali, treba zamenjati večje število razpokanih betonskih pragov. Nastala je 40-milijonska škoda, a je vprašanje, kdo bo nosil odgovornost. Za zdaj jo prelagajo sem in tja. Ker sporazumne rešitve ni bilo moč doseči, je šla Direkcija s primerom na sodišče.

Razpoke na dobesedno novih betonskih železniških pragovih, zadnje so vgrajevali leta 2015, je pri rednem pregledu marca lani zaznal upravljavec javne železniške infrastrukture, podjetje SŽ Infrastruktura. „Na podlagi ugotovitev upravljavca in skladno z obligacijskim zakonikom smo izvajalca del obvestili o ugotovljenem stanju. Predlagali smo, da nastalo stanje sanira ali dokaže, da nastale razpoke ne bodo vplivale na varnost železniškega prometa v pričakovani življenjski dobi pragov. Ker z izvajalcem o nastali problematiki sporazuma nismo sklenili, smo aprila na okrožnem sodišču v Ljubljani zoper pogodbenega izvajalca SŽ ŽGP (Slovenske železnice – Železniško gradbeno podjetje) vložili tožbo v znesku 40 milijonov evrov.“

Pragove, na katerih so se nekaj let po vgradnji pojavile razpoke, je dobavil pomurski gradbeni gigant Pomgrad, vgrajevalo jih je podjetje Železniško gradbeno podjetje.

Zakaj je sploh bilo treba lesene pragove zamenjati

Na Direkciji odgovarjajo, da zaradi dotrajanosti proge in pragov ter zagotavljanja ustrezne nosilnosti, ki omogoča vožnjo sodobnejših lokomotiv. Šlo je za obsežen projekt nadgradnje in rekonstrukcije, v sklopu katerega so izvedli kompletno zamenjavo spodnjega in zgornjega ustroja, vključno s pragovi, ter elektrifikacijo proge. „Glede na razvoj tehnike je bila že v preteklosti sprejeta odločitev, da se pri nadgradnjah glavnih in bolj obremenjen-

nih prog uporabijo betonski pragovi z elastično pritrditvijo tirnic. Po trendih iz tujine se leseni pragovi uporabljajo le izjemoma. Betonski pragovi so ekološko sprejemljivejši, cenejši in imajo daljšo pričakovano življenjsko dobo (do 50 let), življenjska doba lesenih je okoli 25 let. Betonski pragovi pri vzdrževanju terjajo manj korekcij proge,“ so odločitev za vgradnjo betonskih pragov pojasnili na Direkciji.

Je na 500-milijonskem projektu zatajil nadzor?

Kako je možno, da je prišlo do takšne situacije? „Pri prevzemu betonskih pragov v okviru pristojnosti nadzora ni bilo mogoče ugotoviti, da se bodo po določenem času ugotovile poškodbe. Pri

Foto: CG

Najširše razpoke so na pragovih iz let 2010 in 2011 na odsekih železniške proge pri Zamušanih, Veliki Nedelji in Pragerskem. Na DRSI so navedli, da točne številke, koliko pragov je razpokanih na celotni skoraj 110-kilometrski trasi železnice od Pragerskega do meje z Madžarsko pri Hodošu, ni možno podati. So pa potrdili, da so bile manjše razpoke opazne pri večjem številu pragov.

prevzemu pragov je bil angažiran prevzemni organ, ki ni ugotovil nobenih pomanjkljivosti. Prav tako je bila pred dobavo betonskih pragov predložena vsa tehnična dokumentacija skladno s standardi. Vsi vgrajeni elementi, tudi pragovi, imajo ustrezne certifikate in dovoljenja za vgradnjo. Nadzor pri nadgradnji in rekonstrukciji železniške proge sta izvajala SŽ-Infrastruktura in DIS Consulting.“

Železniški promet poteka nemoteno

Čprav so pragovi razpokani, na Direkciji zatrjujejo, da to naj ne bi vplivalo na izvajanje železniškega prometa. Upravljavec proge, SŽ Infrastruktura, na progji doslej še ni uvedel nobenih omejitev, ki bi vplivale na predvideno obratovanje vlakov. „So pa pragovi pod stalnim nadzorom in zagotavljajo varen potek železniškega prometa.“

Ko je slovenski standard kakovosti pač takšen ...

Podatek o predvideni 50-letni življenjski dobi betonskih pragov, kot ga navaja DRSI, za Slovenijo žal ne more držati, priča aktualni primer. V Podravju in Pomurju, kjer je celo pretežno raven in nezahteven teren, so betonski pragovi v skladu s slovenskim standardom kakovosti razpokali po nekaj letih uporabe.

Kljub milijardnim vlaganjem v javno železniško infrastrukturo ta v Sloveniji še vedno šepa za evropskimi državami, kar se kaže tudi v izjemno nizki povprečni potovalni hitrosti vlakov (51 km/h). Namesto da bi se čas potovanja po izvedenih vlaganjih v železnice skrajšal, se je celo podaljšal, kar Slovenske železnice sicer pripisujejo gradbiščem, ki so odprta na progji oziroma ob njej.

Situacija po oceni Direkcije očitno ni tako kritična, da bi bilo pragove nujno takoj zamenjati oziroma jih kako drugače sanirati. „Ker trenutne manjše razpoke na betonskih pragovih ne vplivajo na varnost železniškega prometa, kakšna obsežnejša sanacija v tem trenutku ni predvidena.“

Predmetno je odvisno od razvoja poškodb v prihodnosti glede na velikost in obliko razpok ter od načina izbrane sanacije, ki je lahko v začetku zalivanje razpok s specialnimi materiali in šele v naslednjih fazah oz. ob večjih poškodbah zamenjava pragov.“

Mojca Zemljarič

Foto: CG

Zanimivo je, da so stari impregnirani leseni železniški pragovi brez težav vzdržali desetletja, če ne celo kateri med njimi stoletje. Novi, betonski bodo očitno namenu služili bistveno manj časa, čeprav je njihova predvidena življenjska doba po navedi DRSI do 50 let, medtem ko naj bi bila življenjska doba lesenih pragov polovico krajša.

Ptuj, Podravje • Vlaganja v bolnišnično stavbo naj bi se nadaljevala

Ministrstvo obljublja nadzidavo urgentnega centra

Gradnja urgentnega centra na Ptujju bo predvidoma zaključena v sredini naslednjega leta. Čeprav je vse do zdaj veljalo, da bo postavljen brez prvega nadstropja, so apeli in opozorila vendarle naleteli na posluš ministrstva za zdravje. Država namerava za nadzidavo urgentnega centra, ureditev kleti in obnovo prvega nadstropja obstoječe kirurgije rezervirati dodatnih 17 milijonov evrov v letu 2023.

Minuli teden so na ministrstvu za zdravje naredili konec ugibanjem o nadgradnji urgentnega centra in na naše novinarsko vprašanje odgovorili: »Urad Republike Slovenije za nadzor, kakovost in investicije v zdravstvo je septembra letos prejel dokument identifikacije investicijskega projekta za projekt nadzidave urgentnega centra za eno etažo, rekonstrukcijo obstoječega kirurškega trakta v prvem nadstropju ter ureditev prostorov sterilizacije v kleti urgentnega centra. Projekt je v pregledu in bo potrjen ter uvrščen v načrt razvojnih programov, predvidoma v januarju.«

Investicijo, ki je ocenjena na 17.303.155 evrov (z davkom), bo v celoti financiralo Ministrstvo za zdravje. Kdaj bodo zagotovili denar za to naložbo in začeli dela, še ni znano.

Lokacija negovalne bolnišnice še vedno nedorečena

Prazno zemljišče ob ptujski bolnišnici je ena izmed potencialnih lokacij za gradnjo nove negovalne bolnišnice. Čeprav so se v zadnjem času pojavile spekulacije, da bo zgrajena drugje, so na ministrstvu to zavrnil in dejali, da še ni sprejetih odločitev. Projektiranje objekta naj bi po načrtih pristojnega ministrstva dokončali v prihodnjem letu, gradnja bi stekla v letih 2024 do 2026. V planu je stavba s 300 posteljami, ocenjena vrednost investicije znaša okrog 24 milijonov evrov, lokacijo pa bodo izbrali na osnovi kapacitet in ustreznosti zemljišča. So pa v igri še vedno Murska Sobota, Slovenj Gradec, Celje in Ptuj.

Za ureditev negovalne bolnišnice si je sicer prizadevala tudi občina Ormož. Lani so izdelali projektno nalogo in jo predstavili ministrstvu za zdravje. A med potencialne lokacije za gradnjo pomembnega zdravstvenega objekta sploh niso bili umeščeni.

Kot je znano, je gradnja urgentnega centra (brez prvega nadstropja), ki je trenutno v teku,

ocenjena na 6,5 milijona evrov. Država – skupaj s prodajo nekaj nepremičnin – zagotavlja 4,4 mili-

Foto: CG

Ministrstvo za zdravje zagotavlja, da bo nadgradnja urgentnega centra v Načrt razvojnih programov države umeščena januarja 2023.

jona evrov, bolnišnica 1,5 milijona evrov, 600.000 evrov pa so zbrali donatorji in občine Spodnjega Podravja.

Podjetje Medicoengineering dela izvaja skladno s terminskim planom, kakšnih večjih zapletov doslej ni bilo. V. d. direktorja Splo-

šne bolnišnice dr. Jožeta Potrča Ptuj Aleksander Voda je zadovoljen tako s potekom del kot z informacijo, da so na pristojnem ministrstvu pokazali posluš za nujno potrebna dodatna vlaganja. Želi si, da bi se takoj po zaključku gradnje te prve faze urgentnega centra začela še

nadzidava objekta, ureditev kletnih prostorov in prenova prvega nadstropja obstoječega kirurškega trakta v prvem nadstropju. Če bo dejansko prišlo do realizacije obljub, bo to ena največjih naložb v ptujski bolnišnici doslej.

Dženana Kmetec

Ormoško • Dokončno izgubljena tožba zaradi napak pri gradnji širokopasovnega omrežja

Občine bodo morale vrniti skoraj tri milijone evrov

Občine Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž bodo zaradi napak v postopkih gradnje optičnega širokopasovnega omrežja (OŠO) pred 13 leti morale vrniti ogromno denarja, skoraj tri milijone evrov; 1,8 milijona evrov namreč znaša glavnic, še dober milijon pa so nanesele zamudne obresti. Za vse tri občine bo to nedvomno hud finančni udarec.

Ministrstvo za izobraževanje (MIZŠ) je od leta 2004 namenilo milijone za izgradnjo širokopasovnega omrežja na območju belih lis. Toda vse zgodbe se niso srečno zaključile. Republika Slovenija zaradi ugotovljenih napak pri porabi denarja namreč terja milijonske zneske od skupno 13 občin.

Med njimi je tudi konzorcij občin Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž, ki je za 10,3-milijonsko gradnjo širokopasovnega omrežja pridobil 7,3 milijona evrov državnih sredstev, dobre 3 milijone je prispevala družba GVO, medtem ko je bil sofinancerski delež občin zelo majhen (pridobile so služnost in pokrile stroške v zvezi s tem).

Sodni postopki so se vlekli dolga leta, sodbe pa so bile različne – najprej so sodišča ugodila občinam, nazadnje in dokončno pa

je bilo odločeno v korist države. Višje sodišče v Mariboru je tako lani ormoškim občinam naložilo, da morajo plačati glavnico v višini okoli 1.769.000 evrov, zamudne obresti in seveda še vse stroške pritožbenega postopka. Slovenski revizorji so namreč ugotovili, da so občine z občutnim povečanjem javnega naročila za gradnjo kršile zakonodajo.

Foto: Občina Ormož

Pred leti končana gradnja širokopasovnega omrežja bo občine Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž močno udarila ...

Večletno prelaganje odgovornosti med ministrstvom in občinami

Na območju ormoških občin so projekt OŠO začeli fizično izvajati leta 2009. Občina Ormož, ki je vodila konzorcij, se je postopka lotila pravilno, z javnim razpisom (šlo je za javno-zasebno partnerstvo). Ker so bile v nadaljevanju dodatno določene bele lise, sta se obseg projekta in njegova vrednost povečala, zato bi v skladu z zakonodajo morala izvesti novo javno naročilo za izbiro izvajalca del. Tega ni storila, temveč je ceno dodatnih del izpogajala z že obstoječim izvajalcem, to je družbo GVO (hčerinsko podjetje Telekom). Zaradi nove, višje vrednosti projekta, bi morala občina Ormož kot naročnik del javno naročilo objaviti tudi na evropskem portalu, česar pa ni storila.

Krivdo za nastale razmere so si občine dolgo podajale z odgovornim ministrstvom za izobraževanje, ki je med razpisom spremenilo pravila oziroma povečalo obseg območij belih lis, upravičenih do sofinanciranja gradnje optičnega omrežja. Prav tako je bilo slišati o prekratkih razpisnih rokih, obenem pa so se občine spraševale, zakaj jih ni resorno ministrstvo o morebitnih napakah opozorilo že prej, v času izvedbe projekta.

Samo za zamudne obresti dober milijon evrov

Vse tri občine so sicer izkazale voljo za poplačilo dolga, so dejali v službi Vlade RS za digitalno preobrazbo, ki je pristojna za elektronske komunikacije. Ta bo sicer na račun zamudnih obresti precej višji od glavnice, skupaj okoli 2,88

milijona evrov, saj je treba h glavnici v višini 1,8 milijona evrov pristeti še zamudne obresti v višini 1,08 milijona evrov: »Občina Ormož je v celoti poravnala stroške postopka, v zvezi s plačilom glavnice in zakonskih zamudnih obresti pa je (na podlagi zakonodaje) podala prošnjo za moratorij in odlog plačila dolga ter za nadaljnje prilagoditve glede plačila dolga, v kar sta vključeni tudi občini Sveti Tomaž in Središče ob Dravi. Občina Ormož je v prošnji navedla, da se bo v primeru izvršitve pravnomočne sodbe znašla v hudih likvidnostnih težavah, kar je tudi podrobneje pojasnila. Vloga Občine Ormož je še v obravnavi, tako da nadaljnje podrobnosti glede poravnave dolga državi in morebitni razdelitvi še niso dogovorjeni.«

15-letni kredit z odplačilom 260.000 evrov na leto?

Tudi na Občini Ormož so povedali podobno. Sodeč po predlogu občinskega proračuna 2023 pa je občina zaprosila za odplačilo v obdobju 15 let. V javno objavljenem dokumentu so za vračilo dolga do države za naslednje leto predvidevali okoli 260.000 evrov, kar pomeni, da bi občina v navedenem obdobju za odplačilo dolga namenila skupno skoraj 3,9 milijona evrov. V predlogu proračuna občin Središče ob Dravi in Sv. Tomaž denarja za vračanje vsaj z zdaj ne planirajo. Občine si sicer načeloma skupne stroške delijo po naslednjem ključu: 74,3 % Občina Ormož, 13 % Občina Središče ob Dravi in 12,7 %

Občina Sveti Tomaž. Če sklepamo po tem ključu, bi torej Ormož za glavnico in zamudne obresti plačal 2,1 milijona evrov, Središče okoli 375.000 evrov ter Sv. Tomaž okoli 366.000 evrov.

Denar v državni proračun

In čigav denar bodo pravzaprav vračale občine? Za projekt so bila sicer prvotno predvidena evropska sredstva v deležu 85 %. Kot so nam pojasnili na pristojni službi, pa država na EU sploh ni izstavila zahtevka za sofinanciranje, saj bi bil ta zaradi ugotovljenih postopkovnih napak zavrnjen. Ker je torej optično omrežje dejansko v celoti financiral državni proračun, bodo vse tri občine denar vrnilo državi, skupaj z ogromnimi zamudnimi obrestmi.

Monika Horvat

Kidričevo • Nekateri krajevni razburilo uničevanje občinske ceste

Po občinski cesti vozili tovornjaki, polni asfalta

Direkcija RS za infrastrukturo (DRSI) je te dni končala asfaltiranje glavne ceste Ptuj-Slovenska Bistrica skozi kidričevski gozd. Celovita rekonstrukcija ceste z ureditvijo dveh počivališč, posodobitvijo štirih križišč in gradnjo enega novega (za obvoznico) bo stala 4,2 milijona evrov.

Nekateri Kidričani pa je zmotilo, da je izvajalec v času asfaltiranja glavne ceste s težkimi tovornimi vozili za dostavo asfalta na gradbišče koristil občinsko cesto mimo dvorca Sternthal proti Strnišču, kjer je sicer tovorni promet nad 7,5 ton obremenitve s prometnim znakom prepovedan. Po navedbi enega od njih je občina dva tedna pred tem ob tej cesti celo sanirala bankino. Zato sprašuje, ali bo lokalna skupnost za morebitne poškodbe na cesti, po kateri so minula dva tedna en za drugim vozili težki tovornjaki s polnimi kesoni asfalta, prejela kakšno odškodnino, oziroma ali bo izvajalec stanje saniral.

Na Cestnem podjetju Ptuj, ki je glavni izvajalec del, so odgovorili, da o tem odloča naročnik, torej Direkcija za infrastrukturo. Slednji pa so žogico vrnili z besedami, da če gradbiščni promet poteka po državnih in občinskih cestah (kar se je dejansko dogajalo), je izvajanje monitoringa v pristojnosti izvajalca, torej cestnega podjetja Ptuj, ki mora po končani gradnji ceste

Foto: CG

Krajevni Kidričevci sprašujejo, ali bo DRSI po končanem asfaltiranju popravila poškodovano cesto mimo Strnišča, po kateri so tovornjaki na delovišču na glavni cesti za Slovensko Bistrico dostavljali asfalt.

pregledati in sanirati, če so zaradi uporabe nastale poškodbe.

Direktor kidričevske občinske uprave Damjan Napast pa je prepričan, da bo Direkcija kot naročnica del ceste po končanih delih sanirala. Dodal je, da je v času gradnje pač potrebno nekaj

strpnosti in da je cesta ob železnici mimo Strnišča z vidika prometne varnosti najbolj optimalna pot do gradbišča. Še več prahu v javnosti bi verjetno dvignili, če bi tovornjaki z asfaltom vozili skozi kidričevsko naselje (mimo Jagra), mimo šole, skozi Njiverce ali pa celo na Hajdi-

no in nato nazaj v Kidričevo ...

Na Direkciji so sicer še navedli, da bodo dela na glavni cesti skozi kidričevski gozd trajala do sredine decembra, zaradi del na gradbišču bo promet urejen izmenično enosmerno.

MZ

Slovenija • Referendumski trojček

Zelena luč vsem trem vladnim zakonom

Volivci so na nedeljskem referendumskem glasovanju prižgali zeleno luč zakonom o vladi, o RTVS in o dolgotrajni oskrbi. V koalicijski so prepričani, da so s tem izrekli zaupnico vladi in nezaupnico opoziciji. V SDS, pobudnici referenduma, pa so ob rezultatih ocenili, da so bili volivci zavedeni in da se niso celoti zavedali vsebine svojih odločitev.

Spremembe zakona o vladi je na nedeljskem referendumskem odločanju po delnih neuradnih rezultatih podprlo 56,65 odstotka volivcev, proti jih je glasovalo 43,35 odstotka. Za uveljavitev sprememb zakona o dolgotrajni oskrbi je glasovalo 62,23 odstotka volivcev in volivcev, proti pa glasovalo 37,78 odstotka. Novelo zakona o Radioteleviziji Slovenija (RTVS) je na referendumskem odločanju podprlo 62,8 odstotka volivcev, proti jih je glasovalo 37,20 odstotka.

Predsednik vlade in Gibanja Svoboda Robert Golob je izrazil željo, da je politika ob takšnih rezultatih spoznala, da se z referendummi ne gre igrati. Meni, da je izid jasno sporočilo politiki, da ni izvoljena, da blokira delo države, ampak da dela v korist državljanov.

V stranki SDS, sicer pobudnici vseh treh referendumov, s katerimi niso uspeli, pa so ob rezultatih referendumskega glasovanja izrazili dvom, da so se ljudje v celoti zavedali vsebine svojih odločitev. Izglasovali so višje davke, višji rtv-prispevek in ideološki monolit na RTVS ter se odpovedali pravici iz dolgotrajne oskrbe za vsaj leto dni, je ocenil poslanec Branko Grims.

Referenduma se je udeležilo dobrih 42 odstotkov volilnih upravičencev, ki so v približno enakem številu glasovali na vseh treh zakonodajnih referendumi. Največ jih je na volišča prišlo v volilnih enotah Ljubljana Bežigrad in Ljubljana Center, najmanj zanimanja za udeležbo na referendumi pa je bilo v volilni enoti Ptuj.

Sta

Žetale • Tudi po volitvah nobenih sprememb

Občinski svetniki isti ljudje kot doslej

V Žetalah volivci ostajajo zvesti obstoječi občinski garnituri. Župan Anton Butolen že na tretjih zaporednih volitvah ni imel protikandidata, še večja posebnost pa je sestava občinskega sveta, ki je ostala povsem enaka kot v mandatnem obdobju 2018–2022.

Foto: Nejc Butolen

Volilna udeležba v Žetalah je bila 42,76-odstotna, sicer nižja od državnega povprečja, a za štiri odstotke višja kot pred štirimi leti.

Občinski svet sestavlja sedem svetnikov, za funkcijo se je potegovalo deset kandidatov, enako kot pred štirimi leti, a do sprememb tokrat ni prišlo. Enoznačnega odgovora, zakaj v Žetalah ostaja enaka sestava, ni. Eden izmed razlogov je lahko zadovoljstvo z delom občinskega sveta, ugiba svetnik Matjaž Kopše, drugi omejenost proračuna na izvajanje obveznih in nujnih nalog, dolgoletni svetnik Janez Vodušek pa dodaja: »Žetale niso zanimive za politične stranke, marsikaterega občana pa od kandidature odvrne 30 podpisov, kolikor jih morajo zbrati za

vložitev kandidature.«

Seveda pa to ne pomeni, da gostilniških debat posameznikov, kako in v kateri smeri bi morala delovati občina, ni, vendar ko se je treba izpostaviti, odgovornosti večina ne želi prevzeti. Občinski svetniki namreč sodelujejo pri razvoju občine, projektih in sprejemanju aktov, ki vplivajo na življenja občanov in občank. »Bil sem svetnik, ko so Žetale sodile še pod Občino Majšperk. Takrat v Žetalah nismo imeli nič od nič, danes imamo svojo šolo, vrtec, vodovod... Naredili smo veliko in menim, da tudi sedaj delamo pošteno in preudarno.«

Z izvoljeno ekipo je zadovoljen tudi župan Anton Butolen, ki upa, da bo na naslednjih volitvah več kandidatov za svetnike in tudi župana. Dejstvo, da že tretjič zapored na volitvah ni imel županskega protikandidata ter da se je za sedem svetniških mest potegovalo le deset občanov in občank, pa je pokomentiral: »Majhno število kandidatov ni posledica morebitnega odličnega dela dosedanjih funkcionarjev. Vodenje občine je kompleksna naloga in z vidika posameznika, ki ima dobro službo, županska ni ravno privlačna.«

Mojca Vtič

Podravje • Katere prodajalne ostajajo na božji dan odprte?

Tudi v muzejih in ticih

Z novelo zakona o trgovini naj bi vlada odpravila zmedo glede izjem za obratovanje prodajaln ob nedeljah in praznikih, ki jih je začasno uvedel eden od protikoronskih zakonov, in jih uveljavila kot trajne.

Foto: CG

V Pokrajinskem muzeju Ptuj vladno odločitev pozdravljajo.

Od leta 2020 so prodajalne v Sloveniji ob nedeljah in praznikih zaprte, državni zbor pa je med izjeme uvrstil prodajalne, velike do 200 m², na bencinskih servisih, mejnih prehodih, pristaniščih, letališčih, železniških in avtobusnih postajah ter v bolnišnicah. Sprememba zakona je vplivala na muzeje in turistično-informacijske centre, ki so seveda lahko bili odprti, a obiskovalcem v svojih prodajalnah niso smeli prodajati izdelkov. Prav tako omejitev na 200 m² prodajne površine ni omogočala obratovanja prodajalne na letališču, ki sicer sodi med izjeme, a presega z zakonom določeno velikost prodajalne.

Zakonske nesmisle so julija lani začasno uredili z interventnim za-

konom za pomoč gospodarstvu in turizmu, po katerem so lahko prodajalne na mednarodnih letališčih ter v turistično-informacijskih centrih (TIC) in muzejih odprte ne glede na zakon o trgovini tudi ob nedeljah in praznikih. Ker gre za ukrep, ki velja le do konca tega leta, želi vlada te izjeme uveljaviti kot trajne, zato pa mora ustrezno prilagoditi zakon o trgovini. Prodajalne v muzejih in ticih bodo lahko nemoteno delovale vse dni v letu ne glede na njihovo površino, saj trgovinska dejavnost na teh mestih ni primarna dejavnost, temveč gre za eno izmed spremljajočih dejavnosti, ki dopolnjujejo ponudbo.

V Pokrajinskem muzeju Ptuj, ki upravlja ptujski grad, vladno od-

ločitev pozdravljajo. »Zdi se nam povsem logično, da je grajska trgovinica odprta, kadar so muzejske zbirke na ogled obiskovalcem. Tudi vstopnice za ogled prodajamo v trgovinici, saj imamo tam blagajno, zato je pravzaprav nemogoče ločiti eno od drugega,« so nam povedali.

Med zakonske izjeme za odprtje ob nedeljah in praznikih sodijo tudi prodajalne v bolnišnicah. V Splošni bolnišnici dr. Jožeta Potrča Ptuj je nimajo, zato smo v. d. direktorja Aleksandra Vodo vprašali, ali jo imajo v načrtu odpreti. »V ptujski bolnišnici nismo in tudi trenutno ne razmišljamo o odprtju trgovine, saj zanjo nimamo primernih prostorov,« je dejal.

SD

Sveta Trojica • David Klobasa postal še državni svetnik

Prepričal z idejo o skupnem forumu

Čeprav je imel David Klobasa uradno le enega elektorja na volitvah za državnega svetnika, je za njegov mandat glasovalo še šest drugih.

Kot je znano, elektorji niso primorani oddati glasu za svojega kandidata. In kako je Klobasi na svojo stran uspelo pridobiti toliko elektorjev iz osmih prleško-štajerskih in devetih podravskega občin? »Predvsem tako, da sem govoril o tem, kaj bomo delali po volitvah, in se nisem, tako kot ostali, osredotočal na lobiranje za glasove. Verjamem, da sem jih prepričal z idejo o političnem in gospodarskem forumu 17 občin, preko katerega se bomo združili na več področjih, zlasti na področju lokalne samouprave, javnih zavodov in gospodarstva. Vsaj dvakrat na leto na primer nameravam organizirati pogovorne večere na temo sodelovanja na področju gospodarstva in turizma. Imamo namreč veliko skupnih točk, le povezati se moramo, saj bomo samo združeni močni,« je dejal novepečeni državni svetnik, ki mu je v enem tednu uspel še tretji politični met.

Za državnega svetnika je kandidiral v enoti s 17 občinami: Apače, Benedikt, Cerkevnik, Gornja Radgona, Križevci, Lenart, Ljutomer, Ormož, Radenci, Razkrižje, Sveta Ana, Sveti Jurij v Slovenskih goricah in ob Ščavnici, Verzej, Središče ob Dravi, Sveta Trojica in Sveti Tomaž ter, kot rečeno, dobil glasove sedmih elektorjev. Kar je bilo ravno dovolj, da je premagal ostalih

Foto: SD

Davidu Klobasi je v enem tednu uspel trojni politični met: župan Svete Trojice bo še naslednji mandat, v občinskem svetu ima absolutno večino, poleg tega je postal še državni svetnik.

pet protikandidatov: dosedanjega državnega svetnika Branka Šumenjaka ter Mateja Izaka, Romana Leljaka, Janeza Leopolda in Mojco Žnidarič.

V novi sestavi občinskega sveta le županovi svetniki

Kot je znano, je na lokalnih volitvah sprva kazalo, da se bo za trojiški županski stolček boril kot

edini kandidat, tik pred zdajci pa je dobil protikandidata Zdravka Lipiča, ki se je v volilni boj podal s štirimi kazenskimi ovadbami zoper aktualnega župana. Negativna kampanja se Lipiču ni izšla, saj ga je Klobasa prepričljivo premagal, za dodatno zmagovalje pa so volivci poskrbeli še s sestavo novega občinskega sveta, v katerem bo imel absolutno večino.

SD

Naročnik oglasa: Borut Kolar

**SKUPAJ
ZMOREMO
več!**

Spoštovane občanke, cenjeni občani!

Še enkrat bi se rad iskreno zahvalil vsem, ki ste se minulo nedeljo udeležili lokalnih volitev.

Ob tej priliki bi Vas rad prijazno nagovoril, da se udeležite tudi 2. kroga volitev za župana Občine Gorišnica, ki bo **4. 12. 2022**.

Naj bodo zagnanost, mladost in slogan: **"Skupaj zmoremo več!"**, naš navdih, ki nas bo v prihodnje vodil po uspešno prehojenih poteh!

Borut Kolar, neodvisni kandidat za župana občine Gorišnica

Slovenija, Podravje • Buren odziv na davek na reproduciranje avtorskih del

Ko je merilo za davek fotokopirni stroj

Slovenski podjetniki, od s. p.-jev, d. o. o.-jev in d. d.-jev, so od letos obremenjeni še za eno dajatev – dolžni so namreč plačevati za fotokopiranje avtorskih del.

Foto: SD

Tudi če ima samostojni podjetnik samo multifunkcijsko napravo, ki med drugim omogoča tudi kopiranje, mora po novem plačevati pavšal za morebitno reproduciranje avtorskih del.

Pravica reproduciranja je seveda temeljna in izključna materialna pravica vsakega avtorja, ki jo določa tako mednarodna kot slovenska zakonodaja, a pri novi dajativi je najbolj zanimivo, da za kriterij, koliko kakšno podjetje kopira avtorska dela, če sploh, velja zgolj posedovanje fotokopirne naprave.

Plačati tudi, če ga nimaš na firmi

Kot pojasnjuje na SAZOR GIZ, slovenski avtorski in založniški kolektivni organizaciji za pravice reproduciranja, so z Gospodarsko zbornico Slovenije (GZS) lani v začetku decembra v skladu z Zakonom o avtorskih in sorodnih pravicah pri opravljanju gospodarske dejavnosti v Sloveniji slednjic uspeli podpisati skupni sporazum o fotokopiranju avtorskih del, ki je nato stopil v veljavo ob božiču. Po njem so zavezanci, podjetja in samostojni podjetniki, ki »opravljajo pridobitno dejavnost ter imajo vsaj enega zaposlenega in posedujejo ali najemajo napravo, ki omogoča fotokopiranje, oziroma naročajo storitve fotokopiranja pri zunanjih izvajalcih«, dolžni plačevati za kopiranje avtorskih del.

Prvi paket tako imenovanih licenčnih pogodb je Sazor podjetnikom pošiljal že spomladi, drugega pa je približno 35.000 pravnih oseb prejelo te dni. Zaradi dodatne finančne obveznosti je med njimi završalo. »Če povzamem, moramo podjetniki državi po novem torej plačevati za fotokopiranje. Če imate v firmi kakršnokoli napravo, ki omogoča reproduciranje dokumentacije, ste samodejno zavezani k omenjenemu plačevanju. Nimate nobene naprave, ki bi bila

Upravičenci do avtorskih honorarjev

Do avtorskih honorarjev so v skladu s pravili Slovenske avtorske in založniške organizacije upravičeni avtorji in člani združenja ter tuje kolektivne organizacije, ki imajo sklenjene dvostranske sporazume za repertoar varovanih del. V bazi del je trenutno vpisanih 219.909 del in 1.477 imetnikov.

primerna za fotokopiranje? Nič za to. Honorar boste morali plačevati tudi v primeru, če občasno obiskujete fotokopirnice,« je nad novim davkom ogorčen Andrej Jurančič iz računalniškega podjetja Cax iz Krčevine pri Ptujju, zato je na družbenem omrežju »sotrpine« pozval, da se izrečejo, ali se z omenjenim sporazumom strinjajo ali ne. Verjetno je odveč govoriti, da ga nihče ne podpira.

Znesek odvisen od izobrazbe delavcev

Podjetje lahko sicer pri podpisu sporazuma, ki ni prostovoljen, ampak obvezen, navede, da fotokopirnega stroja nima, a s tem pravzaprav ničesar ne reši, saj mora plačati tudi za obisk fotokopirnice, obenem pa Sazorju v posebni izjavi dovoliti, da preveri, ali imajo v podjetju napravo za fotokopiranje ali ne. Kako bodo to preverjali, glede na to, da nepooblaščen osebe nimajo vstopa v podjetja, pooblaščen pa zgolj s sodnim nalogom, je bilo vprašanje, na katerega nismo dobili odgovora.

O kakšnih zneskih je pravzaprav govora? Višina honorarja je odvisna od števila zaposlenih in stopnje njihove izobrazbe. Podjetja so glede na njihovo glavno dejavnost razvrščena na tri tarifne skupine, in sicer so v prvi tista, ki imajo manj kot 30

% zaposlenih z višješolsko ali visokošolsko izobrazbo, v drugi so podjetja s 30 do 40 % najmanj višješolsko izobraženih delavcev, v tretji pa je takega kadra več kot 40 %. Kot je razvidno iz priložene tabele, bo podjetje z enim visokošolsko izobraženim delavcem Sazorju na leto plačalo 12 evrov, visokotehnološko podjetje s tisoč takšnimi delavci pa 1.365 evrov. Podjetjem tudi ni treba takoj plačati polne cene, ampak letos 75-, drugo leto 90-, leta 2024 pa 100-odstotno tarifo.

Napajanje še ene državne institucije?

Glede na število podjetij, po podatkih Ajpesa je bilo konec septembra gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov skoraj 186.000, skupno to pomeni ogromen znesek, za katerega pa ni povsem jasno, ali doseže tistega, ki mu je namenjen – avtorja. Pravila o delitvi zbranih avtorskih honorarjev in nadomestil, ki jih je pripravil Sazor, so namreč tako zapletena, da ni jasno, kdo je sploh upravičen in koliko denarja prejme avtor, ki je upravičen do izplačila, saj je treba predtem odšteti še vse stroške upravljanja z zbranim fondom. Zato se v podjetjih pridušajo, da gre samo še za eno dajatev, s katero se napaja ena od državnih institucij, v tem primeru Sazor.

Tak način plačevanja nadomestila za fotokopiranje avtorskih del v gospodarstvu pozna večina držav EU, pa odgovarjajo na Sazorju. »Opozorjeni smo bili, da nekateri spodbujajo podjetja, naj licenčne pogodbe ne podpišejo s pojasnilom, da pri svoji dejavnosti ne fotokopirajo avtorskih del, zaradi česar naj ne bi bili zavezanci za plačilo avtorskega honorarja. Takšna stališča in zapisi so netočni ter neupravičeno spodbujajo k rušenju sistema varovanja avtorske pravice, ki je bil po dolgotrajnih prizadevanjih končno vzpostavljen tudi na področju gospodarske dejavnosti. Tarifa in način njenega obračunavanja sta določena v skladu s primerljivimi ureditvami v drugih državah EU.«

Po vzoru mednarodne prakse

Ker je stalno spremljanje in poročanje o dejanski uporabi, torej fotokopiranju avtorskih del v podjetjih, še pravijo na Sazorju, ekonomsko neupravičeno in dejansko neizvedljivo, se je v mednarodnem okolju uveljavila praksa, da se tarifa za fotokopiranje določa po dejansko izvedljivi praksi, ki omogoča fotokopiranje, izkustveno pomeni, da je podjetju omogočeno fotokopiranje avtorskih del in da, četudi zelo občasno ali zgolj izjemoma, podjetje tudi dejansko fotokopira avtorska dela. Pri tem ni pomembno, ali podjetje fotokopira zunanje ali interno gradivo, ki izpolnjuje elemente avtorskih del. Avtorska delo namreč niso zgolj leposlovna dela, temveč je avtorsko delo vsaka individualna intelektualna stvaritev s področja književnosti, znanosti in umetnosti, na primer časopisni članek, razna poročila, študije ali strokovna navodila. Posedovanje naprave, ki omogoča fotokopiranje, torej izkustveno predpostavlja fotokopiranje avtorskih del, pa čeprav le izjemoma ali zelo poredko.«

Vir: SAZOR GIZ

Senka Dreu

Ptuj • Nova sestava mestnega sveta

11 starih in 18 novih svetnikov

Ptujski mestni svet kot najvišji organ odločanja in zakonodajno telo občine sestavlja 29 predstavnikov političnih strank. Nova sestava bo svoje delo predvidoma nastopila v prvi polovici decembra. V njej ostaja 11 dosedanjih in kar 18 novih članov. Zanimivo je, da so se kar trije v mestni svet uvrstili s pomočjo preferenčnih glasov. Daleč največ od vseh jih je prejel brat Andreja Čuša, Jernej, in sicer kar 147.

Tudi naslednja štiri leta bo Mestno občino Ptuj vodila županja Nuška Gajšek. S prepričljivo zmago ni prišla zgolj do novega mandata zase, pač pa tudi večjega števila občinskih svetnikov iz vrst SD v mestnem svetu. V obdobju 2018–2022 so imeli šest mandatov, od naslednje ustanovne seje naprej jih bo deset, kar tudi za županjo pomeni precej lažje delo. Svetniki SD, ki so sooblikovali politiko mesta v zadnjem mandatu in jo bodo tudi v naslednjem, so: Andrej Lazar, Boštjan Šeruga, Vladimir Koritnik (doslej Lista Štefana Čelana), Luka Žižek in Sonja Purgaj. Na novo se jim bodo pridružili še Sonja Žibrat, Eva Zorko, Sandra Pjanič, Miha Damiš in Vlasta Stojak, ki je bila v času, ko je občino vodil Miran Senčar, direktorica občinske uprave.

Foto: CG

V mestni svet prihaja kar nekaj novih obrazov, ne pa tudi političnih novincev.

Čuš povečini s staro ekipo, SDS s precej spremenjeno

Pet mandatov so si glede na število glasov, prejetih na volitvah, priborili kandidati list SDS. Edina svetnica, ki je že v aktualni sestavi mestnega sveta in ostaja tudi naslednja štiri leta, je Nuška Vrabl Ferencič. Nosilec liste SDS Franjo Rozman je bil sicer pred leti mestni svetnik, po nekajletnem premoru pa se ponovno vrača v sejno sobo Mestne hiše. Novinci, ki se z njima uvrščajo v mestni svet, so še Dušan Fric, Maša Goričan in Blaž Prelog.

Čuševa lista bo naslednja štiri leta prav tako imela pet predstavnikov. Večina jih glede na trenutno sestavo ostaja nespremenjenih, zraven nosilca Andreja Čuša bodo to še Sergeja Puppis Freebairn in Milan Klemenc, ki je še do pred kratkim deloval kot samostojni svetnik (pred tem DeSUS in ZA Ptuj). Novinka na lokalnem političnem parketu v vrstah liste MI& Čuš je Renata Debeljak. V ekipi pa bo tudi brat nosilca liste Jernej Čuš, ki se je v mestni svet uvrstil na podlagi preferenčnih glasov. Čeprav je bil šele 17. na listi, je dobil kar 147 preferenčnih glasov in tako izpodrinil petega na listi Miha Požgaja.

V mestnem svetu bodo trije kandidati za župane

Gibanje Svoboda bodo na Ptujju zastopali štirje svetniki. Nosilec liste in kandidat za župana Štefan Petek, Alen Hliš in Ljudmila Grabar, vsi trije v mestni svet vstopajo prvič, medtem ko ima Metka Petek Uhan dolgoletne izkušnje na področju lokalne politike.

Po en mandat imajo še Lista Ptuj je naš, ki jo je in jo bo tudi v prihodnje zastopal Alen Iljevec, Dejan Rožmarin bo predstavljal stališča NSi. Doslej je bil sicer v tej vlogi več mandatov njegov oče Janez.

Čeprav je sprva kazalo, da bosta v mestnem svetu še dva županska kandidata, Robert Križanič (Resnica) in Suzana Lara Krause (SLS), sta oba ostala brez svetniških stolčkov. Na podlagi 35 preferenčnih glasov je Križaniča nadomestil Sergej Ivanuša, Krausetovo pa Uroš Vek z 38 preferenčnimi glasovi.

Levico je doslej zastopal Mario Hlušička, naslednja štiri leta bo to Lina Habjanič. Njihov kandidat za župana Boštjan Koradžija ni prešel praga za vstop v ptujski mestni svet.

Brez svetnikov je ostal še DeSUS, ki je v tem mandatu imel eno zastopnico, Marto Tušek. Preboj ni uspel niti SNS, njihov kandidat za župana Andrej Lacko je namreč zbral le 45 glasov.

V mestnem svetu bodo sicer v naslednjem obdobju 2022–2026 trije županski kandidati: Čuš, Rozman in Petek.

Dženana Kmetec

Podravje • Državno financiranje skupnih občinskih uprav na prepihu

Ptujčani za lani prejeli ves denar, Ormožani ne

Ministrstvo za javno upravo (MJU) je vzelo pod drobnogled financiranje skupnih občinskih uprav. Zahtevke za financiranje delovnih mest občinam priznavajo samo za 12 zakonsko predvidenih nalog. To so inšpekcijski nadzor, redarstvo, pravna služba, pravobranilstvo, notranja revizija, računovodstvo, varstvo okolja, urejanje prostora, civilna zaščita, požarno varstvo, urejanje prometa in informatika.

Foto: ČG

Direktorica SOU Spodnje Podravje Alenka Korpar je dejala, da če bo potrebno, bodo za ohranitev državnega financiranja delovnih mest v skupni upravi spremenili sistemizacijo delovnih mest, določitev pooblastil in morda celo ustanovitveni akt.

Skupna občinska uprava občin Spodnjega Podravja (SOU SP), ki združuje 22 občin in zaposluje 45 sodelavcev, je za lansko leto prejela vsa izplačila, za katera je na MJU izstavila zahtevke. Niso pa te sreče imeli Ormožani, saj jim je država del zahtevkov za financiranje zavrnila, ker so po pojasnilu MJU vključevali tudi opravljanje nalog, ki po določilih zakona niso predmet sofinanciranja. Ministrstvo je tako ormoški medobčinski upravi, v katero so vključene tri občine (Ormož, Središče ob Dravi in Sveti Tomaž), izplačalo samo tisti del sredstev, do katerih so po zakonu upravičene.

Čeprav je ptujška skupna uprava za lani dobila izplačane vse zahtevke, direktorica Alenka Korpar priznava, da iščejo rešitve, da se tudi sami ne bi znašli v situaciji, da jim država refundiranja stroškov delovnih mest ne bi zavrnila.

Ormožu niso priznali stroškov vodenja medobčinske uprave

V uradu župana občine Ormož so pojasnili, da MJU v obrazložitvi za neizplačilo dela zahtevka navaja, da dva zaposlena v medobčinski upravi v celoti ne opravljata nalog, ki so sofinancirane v skladu s 26. členom ZFO, temveč opravljata tudi druge naloge s področja investicij, gospodarskih javnih služb in komunalne infrastrukture (kljub temu da se izvajajo te naloge za vse tri občine ustanoviteljice). „Žal nam niso priznali stroška za vodenje medobčinske uprave,“ so povedali na ormoški občini. Dodali so, da so v medobčinski upravi in občinskih upravah že izvedli prerazporeditev del, da v prihodnje do podobne situacije več ne bi prišlo. Višina sofinancira-

Na Ptujju število zaposlenih v desetletju zraslo za 13

SOU Spodnje Podravje je pred desetletjem (2012) zaposlovala 32 sodelavcev. Direktorica Alenka Korpar je povedala, da so obseg nalog z leti širili in vključili še dodatno občino. Spremenila se je tudi zakonodaja, ki je občinam prinesla dodatne zadolžitve. Danes skupna uprava zaposluje 45 sodelavcev, opravlja naloge za osem področij, za skupno 22 občin ustanoviteljic.

nja stroškov zaposlenih v medobčinskih upravah je različna, od 30 do največ 55 odstotkov. „V našem primeru so sofinanciranje znižali iz predvidenih 45 na 40 odstotkov realiziranih odhodkov,“ so še razložili. Na MJU so navedli, da so medobčinski upravi občin Ormož, Sv. Tomaž in Središče ob Dravi za lansko leto izplačali 59.435 evrov.

Koliko uprav toliko pravil

„Že dalj časa si pri MJU prizadevamo pridobiti čim bolj natančne pisne usmeritve, da bi lahko preverili, ali bi morali tudi naše akte oz. organizacijo prilagoditi, da bi se pri naših občinah za leto 2022 tej nevarnosti izognili. Skladno z usmeritvami MJU bomo nemudoma pripravili vse, kar bo potrebno, morda celo dopolnitev odloka o ustanovitvi. MJU je za vse naše občine za leto 2021 v popolnosti priznalo zahtevke za sofinanciranje delovanja skupne uprave. Izvedeli smo, da pri nekaterih občinah ni bilo tako, vendar ne poznamo podrobnosti, zakaj je do tega prišlo. Zakonodaja namreč na področju skupnih uprav v veliko pogledih dopušča, da se občine skladno s svojimi potrebami in interesi medsebojno dogovorijo, kako bodo organizirale svojo skupno upravo,

zato v Sloveniji verjetno ni dveh skupnih uprav, ki bi imeli vse zadeve urejene na enak način. MJU mora zato vsako skupno občinsko upravo obravnavati posebej,“ je pojasnila Korparjeva.

Skupne uprave zaposlujejo 545 javnih uslužbencev

Po podatkih MJU v Sloveniji deluje 41 skupnih občinskih uprav, od tega jih 38 izpolnjuje zakonski pogoj za sofinanciranje – da so vključene vsaj tri občine. „V skupne občinske uprave je vključenih 206 občin, občini Idrija in Cerkno ne izpolnjujeta zakonskega pogoja za sofinanciranje. Šest občin ni vključenih v nobeno skupno občinsko upravo: Murska Sobota, Kamnik, Domžale, Ljubljana, Logatec in Ilirska Bistrica. Po podatkih iz zahtevkov za sofinanciranje naj bi bilo v letu 2021 v skupnih občinskih upravah zaposlenih 545 javnih uslužbencev, kar je skoraj desetina zaposlenih v občinah. Ministrstvo sofinancira vsa tista delovna mesta v skupnih občinskih upravah, ki izpolnjujejo zakonske pogoje, to je izvajanje ene od dvanajstih nalog, določenih v zakonu, ki ureja financiranje občin.“

Mojca Zemljarič

Spodnje Podravje • Črna statistika umorov, ubojev in nasilja nad ženskami je skrb

Nasilja v družinah, zlasti

Zgolj v letošnjem letu je policija na območju Slovenije obravnavala 47 primerov spolnega nasilja, 66 posilstev in kar 976 kaznivih dejanj nasilja v družini. Do novembra 2022 so se zgodili en uboj, trije pokusi umora in en umor, v katerih so bile žrtve ženske, kaznivo dejanje pa je storil njihov bivši ali sedanji intimni partner oz. zakonec. Kot je razvidno iz podatkov policije za preteklih pet let, se povečuje število primerov spolnega nasilja nad ženskami in posilstev. Policijske statistike pa, žal, sploh ne pokažejo dejanskega obsega nasilja, saj največkrat tovrstna kazniva dejanja ostajajo neprijavljena.

Leta 2018 je policija obravnavala 29 primerov spolnega nasilja, letos do novembra pa že 47, kar predstavlja 61 odstotkov več. Posilstev je bilo pred petimi leti 42, letos pa že 66, kar je za 63,6 odstotka več.

Po podatkih ene izmed raziskav je v Evropski uniji vsaka tretja ženska, starejša od 15 let, doživela fizično in/ali spolno nasilje. Ena od desetih žensk, starejših od 15 let, je doživela kakšno od oblik spolnega nasilja. Ena od 20 žensk, starejših od 15 let, je bila posiljena; skupaj je to devet milijonov žensk. Prav zato so ob letošnjem mednarodnem boju proti nasilju nad ženskami (25. november) številne uradne institucije in organizacije osveščale širšo javnost, da prav nobeno nasilje ni sprejemljivo. Žrtve iz različnih razlogov (izolacija s strani storilca, pomanjkanje informacij o vrstah pomoči, pomanjkanje socialne mreže ...) zelo težko same poiščejo pomoč, zato je treba vsako nasilje prijaviti. Žrtev mogoče za ta korak nima poguma in moči, boji se reakcije storilca, zato so ljudje, ki to storijo namesto nje, včasih njihova rešilna bilka iz kroga zlorab in nasilja.

Foto: Sašo Svigelj

Jasna Podreka: »Skoraj dve tretjini takšnih umorov se zgodi tam, kjer povzročitelj ni bil prijavljen in se nasilje ni obravnavalo v okviru institucij. Kar pomeni, da na področju ozaveščanja in senzibilizacije očitno ne stori mo dovolj. Sočasno pa skrbi dejstvo, da se v približno eni tretjini primerov intimnopartnerski umor zgodi tudi tam, kjer je bil povzročitelj prijavljen, kjer so postopki tekli in kjer so bile zoper povzročitelja izrečene tudi že določene sankcije.«

Na dan v povprečju sprejmejo šest klicev Na pomoč!

Društvo SOS telefon za ženske in otroke – žrtve nasilja je lani vzpostavilo 24-urno telefonsko linijo, specializirano za pomoč

ženskam in otrokom, ki doživljajo nasilje, z dodatno ponudbo svetovanja v tujih jezikih in možnostjo pogovora s pravnico in kriminalistko.

Lani so na svetovalno linijo SOS-telefon prejeli 2.256 klicev, kar je v povprečju šest klicev na dan, letos

Število obravnavanih kaznivih dejanj spolnega nasilja nad ženskami

Policijska uprava/Leto	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
PU Celje	6	9	10	10	6	41
PU Koper	4	5	2	2	8	21
PU Kranj	2	2	2	3	4	13
PU Ljubljana	8	6	8	16	13	51
PU Maribor	6	8	9	4	6	33
PU Murska Sobota	2		1	2	6	11
PU Nova Gorica	1	2			2	5
PU Novo mesto		4	7	5	2	16
Skupaj:	29	36	39	42	47	191

Vir: GPU (Podatki do 16. 11. 2022)

Zaradi moževih rok je ostala brez zob

Po podatkih društva SOS-telefon se povečuje tudi število starejših, ki se obračajo po pomoč zaradi nasilja v družini od partnerjev ali celo že odraslih otrok. Na številne stiske starejših ljudi že vrsto let opozarjajo v mariborskem društvu Humanitarček, kjer jim nudijo dostojno in dostojanstveno pomoč.

V okviru projekta Vida s širšo javnostjo delijo številne zgodbe starejših ljudi, ki živijo v zelo slabih razmerah, hkrati pa so tudi velikokrat žrtve nasilja.

Olga zaradi moževih rok nima več zob. »Sosedo so slišali, pa nihče ni prišel. V srcu me je peklo. Nikoli več nisem mogla v tovarno. Z eno roko nisem bila dovolj hitra. Kdo bi hotel „spaćko“? Doma sem poskusila kaj postorit – pa ni šlo z eno roko.«

Veliko »Vid« je bilo v otroštvu deležnih tudi spolnega nasilja: »Tokrat mi je naredil to, kar se dela ženskam'. Bolelo je. Je rekel, da če mamci povem, jo bo pretepel. Gobec ji bo razbil, pa meni tudi,« se svojega krutega otroštva spominja Lenka.

Ninna Kozorog, ustanoviteljica društva Humanitarček, je resnične zgodbe mučenih starostnikov zbrala v knjigi La Vida – Recepti življenja.

vzbujajoča

nad ženskami, je vsako leto več

Foto: Pexels.com

V EU je vsaka tretja ženska, starejša od 15 let, doživela fizično ali spolno nasilje.

Število obravnavanih kaznivih dejanj posilstva

Policijska uprava/Leto	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
PU Celje	9	5	2	6	10	32
PU Koper	6	4	3	8	5	26
PU Kranj	2	3	3	8	10	26
PU Ljubljana	13	12	16	13	20	74
PU Maribor	4	2	9	5	11	31
PU Murska Sobota	1	3	1	4	1	10
PU Nova Gorica	4	2	4	3	4	17
PU Novo mesto	3	6	8	8	5	30
Skupaj:	42	41	46	55	66	246

Vir: GPU (Podatki do 16. 11. 2022)

do konca oktobra pa 1.866. Pomoč potrebujejo žrtve nasilja – tako ženske kot moški – iz cele Slovenije. Večinoma želijo žrtve nasilja ostati anonimne, tudi ne povedo vedno, iz katere regije so. »V največji meri se na nas obračajo ženske, ki doma večinoma doživljajo nasilje od partnerja ali bivšega partnerja. Gre za različne oblike psihičnega nasilja, ki se mu pogosto pridružijo tudi druge oblike nasilja: fizično, spolno

in ekonomsko nasilje ter zalezovanje. Ženske so ujete v začaran krog nasilja, iz katerega je vedno težje pobegniti,« je izpostavila Dalida Horvat, strokovna vodja programa SOS-telefon. V času epidemioloških ukrepov se je število klicev zmanjšalo in nato ob sproščanju ponovno povečalo. Po predvidevanjih sogovornice se je to najverjetneje zgodilo zaradi večjega nadzora nasilnežev nad žrtvami.

Žrtve velikokrat nasilje zanikajo, celo opravičujejo

Razlogov za to, da se žrtev ne odloči za prijavo nasilja, je po besedah Horvatove veliko: žrtev ni ozaveščena o nasilju, nasilja ne prepozna, ga zanika, minimalizira, opravičuje povzročitelja, ne želi »razdirati družine« in »vzeti otrokom očeta« ... Žrtev se tudi boji, da bo povzročitelj uresničil svoje grožnje, da ji bo škodoval, jo ubil in ji vzeli otroke. »Nasilje v partnerskem odnosu se praviloma ustavi šele takrat, ko žrtev prekine partnerski odnos s povzročiteljem, dostikrat je potreben tudi zunanji poseg v nasilni odnos – institucionalna zaščita žrtve nasilja – policija, sodišče, center za socialno delo.« Slednji imajo ustrezna pooblastila in pristojnosti za zagotavljanje zaščite žrtvam nasilja. »Zavedajmo se, da veliko žensk doživlja nasilje v družini, partnerski vezi ali drugih medosebnih odnosih in da so jim s tem kršene človekove pravice. Nasilje je zakonsko prepovedano, država je žrtve dolžna zaščititi pred nasiljem,« je še izpostavila Horvatova.

V Sloveniji se na leto zgodi od pet do sedem femicidov

Področje preprečevanja nasilja v družini je v Sloveniji sistemsko urejeno, vendar se vedno znova izkazuje potreba po izboljševanju

pomeni, da na področju ozaveščanja in senzibilizacije očitno ne stimo dovolj. Sočasno pa skrbi dejstvo, da se v približno eni tretjini primerov intimnopartnerski umor zgodi tudi tam, kjer je bil povzročitelj prijavljen, kjer so postopki tekli in kjer so bile zoper povzročitelja izrečene tudi že določene sankcije – kot je ukrep prepovedi približevanja ali denarna kazen. In ravno tu se upravičeno postavi vprašanje, kaj je šlo narobe, da se je kljub prijavi zgodilo najhuje. Težko krivimo zakonodajo, saj je slovenska zakonodaja na tem področju relativno dobra in pristojnim organom nudi relativno dober okvir ukrepanja in zaščite žrtve.

Zakonodaja dobra, pomanjkljiv je nadzor in premalo strogi ukrepi

Po njenem mnenju se v takih primerih kot ključno pokaže zlasti v celoti pomanjkljiv ali nezadosten nadzor povzročitelja po prijavi in izrečenih prepovedih približevanja, pomanjkljivo delo s povzročitelji nasilja, v celoti odsotna obravnava povzročitelja in ocena njegove osebnosti in maščevalne naravnosti.

Opažajo tudi, da se organi pregona v primerih nasilja v družini izjemno redko odločijo za strožje ukrepe, kot je npr. pripor. »Tudi ko je žrtev v varni hiši, to še ne pome-

Foto: Pixabay

zakonodaje in prakse. V Sloveniji se v povprečju zgodi med pet in sedem tovrstnih umorov letno. Intimnopartnerski umori oz. femicidi so najpogostejši razlog za nasilne in prezgodnje smrti žensk pri nas. Razsežnosti tega problema so še toliko večje zaradi otrok, ki ostanejo brez obeh staršev in zaznamovani za vse življenje. »Skoraj dve tretjini takšnih umorov se zgodi tam, kjer povzročitelj ni bil prijavljen in se nasilje ni obravnavalo v okviru institucij. Kar

Seveda pa to ne pomeni, da zakonodajne izboljšave niso potrebne. Vsekakor so, a bolj kot to je treba pogledati, kaj je bilo ob vsakem takšnem dogodku storjeno in kaj ne, ter ugotoviti, kaj so tista siva polja pri preventivnem delu in delu na terenu, zaradi katerih v Sloveniji beležimo statistiko femicida, ki je vse prej kot spodbudna, lahko bi rekli celo skrb vzbujajoča,« je izpostavila Jasna Podreka, strokovnjakinja za področje femicida.

ni, da ni potreben izrek prepovedi približevanja ali celo pridržanje, saj povzročitelji pogosto žrtve iščejo tudi na tajnih lokacijah. Smiselno bi bilo razmišljati o uporabi zapornic za sledenje v primerih, ko je povzročitelju izrečen ukrep prepovedi približevanja. Kljub zakonodajnim možnostim je praksa še vedno takšna, da se večinoma oz. skoraj vedno umika žrtev nasilja z otroki,« je še dodala Podrekova.

Ester Korošec

Foto: Pexels.com

V Sloveniji se v zadnjih petih letih povečuje število primerov spolnega nasilja in posilstev.

Število obravnavanih kaznivih dejanj nasilja v družini:

Policijska uprava/Leto	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
PU Celje	319	311	316	293	227	1.466
PU Koper	83	85	102	90	54	414
PU Kranj	60	58	62	61	48	289
PU Ljubljana	332	350	422	362	264	1.730
PU Maribor	293	280	271	241	169	1.254
PU Murska Sobota	102	75	105	90	91	463
PU Nova Gorica	50	47	67	43	36	243
PU Novo mesto	132	129	133	107	87	588
Skupaj:	1.371	1.335	1.476	1.267	976	6.447

Vir: GPU (Podatki do 16. 11. 2022)

Foto: pexels.com

Podlehnik • Po 75.000 evrov za ureditev nogometnih zelenic

Novi izzivi: povečanje športne aktivnosti otrok

V Podlehniku so ujeli razpis Fundacije za šport za sofinanciranje naložb v športno infrastrukturo. Prijavili so se z dvema projektoma, in sicer z ureditvijo manjšega ter s prenovo velikega travnatega nogometnega igrišča. Ob morebitnem uspehu se nadejajo 50 % sofinancerskih sredstev.

Foto: Mojca Vtič

V Podlehniku snujejo obnovo obstoječih ter ureditev novih nogometnih površin.

Fundacija za šport je za gradnjo objektov in površin za šport v naravi v letu 2023 predvidela okrog 2,68 milijona evrov ter vsega 309.000 evrov v letu 2024. Razpis je bil objavljen konec oktobra, rok za oddajo projektov je potekel v pičlih treh tednih oz. dan po lokalnih volitvah. Podlehničani so prijavi dva projekta in upajo, da bodo vsaj polovično uspešni. Prvi projekt je ureditev manjšega travnatega igrišča pri ribniku, ki bi bilo namenjeno treningom in drugim obiskovalcem tega območja, drugi projekt pa predvideva obnovo obstoječega nogometnega igrišča za veliki nogomet v športnem parku Dežno. Igrišče kliče po prenovi zaradi neurejenega odvodnjavanja in posledično

zamakanja. Občina je pripravila projekt, ki zajema nov sistem odvodnjavanja in obnovo travne ruše. Ocenjena vrednost ureditve manjšega igrišča je 75.064 evrov, sanacija nogometne zelenice pa naj bi stala 75.876 evrov.

Razmišljajo o fitnesu

Vlaganja v športno infrastrukturo pa so tudi sicer eden izmed ciljev občine. Že dlje časa govorijo o celostni ureditvi športnega parka Podlehnik, tudi z nadgradnjo tamkajšnje stavbe in ureditvijo kegljišča na vrhovo. »V razpravi je zakon o zagotavljanju finančnih sredstev za investicije v športno infrastrukturo v letih od 2023 do 2027, tudi mi smo podali svoje

predloge. V prihodnje bo gotovo treba tudi na podeželju sofinancirati športno infrastrukturo, ki je nekoč na teh območjih ne bi pričakovali,« meni župan Sebastian Toplak. S tem misli tudi na postavitev (notranjega) fitnesa. »Že nekaj let spremljamo kazalnike zdravja v občini, ki opozarjajo na (pre)debelost ter primanjkljaj gibalne učinkovitosti otrok, medtem ko otroci v mestu dosegajo boljše rezultate. Predvidevam, da je ta trend posledica manjše fizične aktivnosti otrok ne eni ter pomanjkanje športne ponudbe na drugi strani na podeželju.« Nadeja se, da bo država zmogla prisluhniti podeželskim občinam, ki se soočajo z novimi izzivi.

Mojca Vtič

Markovci • PGD Prvenci-Strelci je posodobilo vozni park

Za moštveno vozilo 50.800 evrov

Gasilci Prostovoljnega gasilskega društva (PGD) Prvenci-Strelci so se v teh dneh razveselili novega vozila za prevoz moštva. Gre za investicijo v višini 40.800 evrov, od tega je 37.500 evrov prispevala občina Markovci. Preostanek so zbrali s pomočjo vaščanov in številnih donatorjev.

Foto: PGD Prvenci-Strelci

Novo moštveno vozilo so že pripeljali v Prvence.

- Strojni park PGD Prvenci-Strelci se zaradi nakupa novega vozila ni povečal, saj je prejšnje moštveno vozilo po nekaj več kot 20 letih uporabe odslužilo namenu. Po besedah predsednika Denisa Metličarja so naložbe zelo veseli, novo vozilo pa bodo uporabljali za različne prevoze, pa tudi intervencije. Sedaj sledi še nadgradnja vozila, ki bo stala dodatnih 10.000 evrov. Ta denar bodo v celoti zagotovili sami. »Najverjetneje bo konec januarja prihodnje leto novo moštveno vozilo že pripravljeno za uporabo,« je povedal Metličar. Za intervencije sicer v večini uporabljajo gasilsko cisterno GVC 16/25,

letnik 2009. O njeni zamenjavi za enkrat ne razmišljajo, saj zadošča njihovim potrebam. V letošnjem letu sta bili obe vozili večino leta parkirani v garaži, saj se ni zgodila prav nobena nesreča, kjer bi morali priskočiti na pomoč. Gasilci skrbijo tudi za urejenost gasilskega doma v Prvencih, ki ga redno vzdržujejo in urejajo. Prav tako so zadovoljni z gasilsko opremo, ki jo redno posodablajo.

Gasilska tekmovanja z mladimi so začasno opustili

PGD Prvenci-Strelci, ki je bilo

ustanovljeno pred 35 leti, ima okoli 140 članov, od tega je 30 aktivnih, operativcev je 15. Zadovoljni so tudi s podmladkom, kljub temu da so v času korone opustili gasilska tekmovanja z mladimi. Metličar sicer napoveduje, da jih bodo drugo leto ponovno obudili. V prvi vrsti skrbijo za požarno varnost v kraju, so pa tudi vpeti v družabno življenje v obeh vaseh. Delujejo v okviru Gasilskega poveljstva občine Markovci, kjer je še sedem prostovoljnih gasilskih društev: PGD Borovci, Bukovci, Markovci, Nova vas, Stojnci, Sočetinci in Zabovci.

Estera Korošec

Ptuj • Rok za zaključek del podaljšali za pet mesecev

Kolesarska steza na Rogozniški urejena

Še ena investicija z zamudo se vendarle bliža h koncu. Kolesarska steza na Rogozniški cesti, ki bi jo sicer po prvotnih planih morali namenu predati junija letos, je v zaključni fazi.

Foto: CG

V sklopu te naložbe je urejeno 1,5 kilometra kolesarske steze, delno na obstoječem, prenovljenem pločniku, drugi del so gradili na novo.

Manjša dela izvajajo na Čučkovi ulici, kjer prav tako že zaključujejo izgradnjo, naslednje dni sledi le še sklepno dejanje, opremljanje trase s prometno signalizacijo. V začetku letošnjega leta sta županja Nuška Gajšek in Branko Veselič, takratni izvršni direktor CP Ptuj, podpisala 395.000 evrov težko pogodbo za gradbena dela urejanja kolesarske povezave na Rogozniški cesti. Veselič je takrat zagotovil, da bodo zadeve izpeljali v dogovorjenih finančnih in časovnih okvirih. Prvega so se držali. Na občini so ta teden potrdili, da niso prejeli nikakršnih zahtevkov za dodatna plačila.

V drugem segmentu obljube pa se je precej zalomilo. Kot številne druge »asfaltne« naložbe v tem letu se je tudi ta terminsko precej podaljšala - za pet mesecev. Dela so začeli aprila, po prvotno predstavljenem optimističnem scenariju naj bi jih končali v treh mesecih, do konca junija. Glede na stanje na terenu je kmalu postalo jasno, da je to neizvedljivo. Gradbeniki so imeli v tem letu odprta številna gradbišča, kadra za vse tekoče projekte pa premalo.

Trasa od Čučkove in pekarnice do krožišča z Dornavsko cesto je po zaključku te investicije za pešce in kolesarje veliko bolj varno ureje-

na. Del sredstev so porabili še za gradnjo 13-metrsk brvi čez potok Grajena, ki vodi do nakupovalnega središča Supernova. Kar 354.000 evrov za polmilijonsko naložbo (vključujoč dela in vso dokumentacijo) si je občina zagotovila iz naslova CTN za mobilnost, preostalih približno 150.000 evrov pa je dodala iz proračuna. Del obstoječega pločnika so preuredili v dvosmerno kolesarsko stezo in v nadaljevanju zgradili novo pot za kolesarje, uredili urbano opremo, razsvetljava, odvodnjavanje ... Skupaj kolesarska meri 1,5 kilometra, od tega je 385 metrov novogradnje.

Dženana Kmetec

Kidričevo • Iz tovarne Talum

68. tovarniški praznik

21. november je datum, ko kidričevska tovarna aluminija praznuje. Na ta dan je pred 68 leti iz elektroliznih peči priteknel prvi aluminij.

Foto: Stanko Kozelj

Nagrajeni sodelavci v družbi vodstva podjetja; zlatega metulja za življenjsko delo sta prejela Teodor Dečman in Ivica Urlep Pepelnik, zlatega metulja za uspešno delo v zadnjem letu oziroma zadnjih nekaj letih pa Stanko Hergula, Leon Zorec in Frančka Sagadin.

Tradicijo praznovanja Kidričani ohranjajo vsa leta. Praznik so znanamovali tudi v obdobju korona epidemije, ko so pripravili virtualne vsebine, sodelavce pa sprejeli in jim izročili nagrade v ožjem krogu ljudi. Letošnje praznovanje je lahko ponovno steklo po ustaljenih tirnicah. V četrtek so pripravili srečanje za upokojece, v petek je sledila podelitev zlatih metuljev, v soboto pa še dan odprtih vrat za širšo javnost. Na vseh dogodkih so prišlo okoli 400 upokojecev, na danu odprtih vrat so našli 350 obiskovalcev, ki so jih peljali po tovarni in predstavili proizvodne procese.

Predsednik Talumove uprave

Marko Drobnič je ob prazniku izpostavil nepredvidljivost okoliščin, v katerih deluje tovarna. »Upam, da bo, po zadnjih informacijah odločevalcev, poslovno okolje v prihodnje vsaj nekoliko bolj predvidljivo. Želim, da bi EU hitro, odločno, ambiciozno in etnotno posegla v regulatorne mehanizme na področju energentov, tako električne energije kot plina.«

Prvi mož Taluma je poudaril, kako pomembno je bilo, da so že pred leti začeli proces prestrukturiranja in zmanjševanja odvisnosti od elektroliznega aluminija, ki ga nadomeščajo s pretaljenim oziroma recikliranim. »Če tega ne bi naredili, nas v tej energetski draginji zagotovo danes več ne bi bilo.«

Drobnič je izpostavil pomemben vidik zmanjševanja porabe električne energije, hkrati pa opozoril, da Evropa pri zagotavljanju materialov ne bi smela postati popolnoma odvisna od uvoza.

»Znižanje proizvodnje primarnega aluminija je za Evropo veliko in resno opozorilo. Če nam proizvodnje ne bo uspelo zadržati, nam sledi kriza oskrbovalnih verig. Proizvodnja materialov iz Evrope trenutno izginja. Nadomešča jo manj učinkovita in okoljsko slabša proizvodnja iz Kitajske in ZDA. In kam to pelje – v odvisnost Evrope in globalno slabši ogljikov odtis. To, kar sedaj počnemo, je paradoks ali celo neumnost.«

MZ

Podravje • LAS-i za 12 milijonov evrov izvedli 229 projektov

Daleč najuspešnejši Slovenjgoričani

Promocija turistične destinacije Haloze, medgeneracijski park v Podlehniku, obnova Vukove domačije in ureditev viničarije na Gorci ... to je le peščica projektov, ki so bili izvedeni pod okriljem LAS Haloze. Tovrstnih projektov, ki naj bi izhajali iz lokalnega okolja in naj bi tudi služili potrebam tam živječih prebivalcev, je bilo v Sloveniji izvedenih (oz. se še izvaja) za okrog 110 milijonov evrov, na širšem območju Podravja za dobrih 12 milijonov evrov.

Na območju Slovenije trenutno deluje 37 lokalnih akcijskih skupin, torej organizacij, ki razpisujejo pozive, na katere se lahko prijavljajo občine, društva, posamezniki, šole, podjetja, druge organizacije. Na širšem območju Podravja je bilo v finančnem obdobju 2014–2020 ustanovljenih pet Lasov, in sicer Las Haloze, Las Bogastvo podeželja ob Dravi in v Slovenskih goricah, Las Ovtar Slovenskih goric, Las Upravne enote Ormož, Las Dobro za nas, omogočeno pa jim je bilo črpanje iz dveh evropskih skladov, enega vodi kmetijsko ministrstvo, drugega služba vlade za kohezivsko politiko. Po podatkih slednje so bile lokalne akcijske skupine v preteklem obdobju upravičene do 36,5 milijona evrov sofinancerskega denarja, iz sklada, nad katerim bdi kmetijsko ministrstvo, pa so lokalne akcijske skupine pridobile 66 milijonov evrov.

»Katastrofa je že, če pozabiš piko«

Las Ovtar Slovenske gorice je bil najuspešnejši v tem delu Podravja, in sicer mu je uspelo pridobiti 3,6 milijona evrov, Las Bogastvo podeželja ob Dravi in Slovenskih goricah 2,86 milijona evrov, Las Haloze dva milijona evrov, Las UE Ormož dobrega 1,9 milijona evrov, najslabše v tej peterici se je odrezal Las Dobro za nas, ki mu je uspelo pridobiti 1,8 milijona evrov. Slednji je izvedel 25 projektov oz. operacij, med njimi tudi projekt Podnevi in ponoči v Halozah, ki ga je prijavilo podjetje Zeleni turizem Žan Vovk, s. p., osrednji cilj projekta pa je bila postavitev štirih glamping hi-

Foto: Mojca Vtič

Za projekta, ki sta v prvi plan postavila turizem v Halozah, so občine Majšperk, Žetale, Podlehnik, Cirkulane in Zavrč pridobile 244.251 evrov.

šic. »Na prvi pogled sredstva Las zgledajo zelo dostopna, žal pa se pogosto zalomi pri podrobnostih in vsej papirologiji. Naš projekt žal ni bil uspešen, saj smo od predvidenih 100.000 evrov prejeli vsega tretjino. Sicer pa so razpisi Las dobrodošli, še posebej zaradi višine sofinanciranja projektov. Če si uspešen, lahko pridobiš od 80 do 85 % sredstev, dodaten strošek je seveda DDV,« je pojasnil Jože Vovk.

Nadalje pravi, da so razpisi Las zanimivi tudi za kmetije. »Strateški načrt za male kmetije predvideva le do 50 % sofinanciranje investicije, medtem ko je v okviru Las lahko ta delež mnogo višji, seveda če si uspešen.

Na izdatno birokracijo je opozoril tudi Robert Pungračič, vinogradnik iz Zavrča, ki je uspel s projektom Posodobitev infrastrukture vinogradniških kmetij. V projektu

sta sodelovala še vinogradnika Karl Pajnkhiher in Franci Plajnšek, vrednost projekta je bila 44.000 evrov, od tega so vinogradniki na razpisu Las uspeli pridobiti okrog 80 % potrebnega denarja. »V 20 letih sem uspel trikrat na razpisih in kljub obljubam po poenostavitvi birokratskih postopkov, so ti vedno zahtevnejši. Vseeno nam je uspelo. Sedaj smo uredili in pokrili teraso, zato lahko rečem, da gre za pozitivno izkušnjo, ki pomeni napredek za kmetijo,« je še dodal Pungračič.

Državni uradniki iščejo napake ...

Na Ormoškem pa se je za sredstva Las potegoval Avguštin Jerebič. »Na kmetiji sem že imel urejeno klavnico, s projektom smo se potegovali še za nakup opre-

me, sodeloval pa sem še z dvema partnerjema. Uspeli smo, vendar še vedno čakamo na povračilo denarja, čeprav sem imel že opravljen prevzem. Državni uradniki namreč iščejo napake,« je dejal. Tudi Jerebič je potarnal nad papirnato vojno, ki jo moraš dobiti, če želiš uspeti na razpisih. »Zagotovo bi lahko bili postopki poenostavljeni, kajti katastrofa je že, če ti pika manjka.«

Po obsegu denarja je bilo največ projektov izvedenih na območju Las Ovtar Slovenskih goric. »Trudimo se, da aktivno pristopimo do prijaviteljev in da uspešno počrpati čim več sredstev,« je finančni izplen pokomentirala direktorica Razvojnega agencije Slovenskih goric, ki je vodilni partner Las Ovtar Milojka Domajnko. Tudi ona si želi, da bi bilo manj birokratskih ovir pri kandidiranju za evropski denar, predvsem ker gre za manjše projekte, na drugi strani, pa je treba slediti evropskim pravilom, pravi. In pri pripravi dokumentacije pomaga tudi razvojna agencija. »Naše delo je podpora, tako da prijavitelje opozarjamo, na kaj morajo biti pozorni, katere dokumente potrebujejo.« Na opazko, da večino projektov prijavijo občine, pa je odvrnila: »Drži, delno je razlog v birokraciji, delno v zahtevi, da mora prijavitelj založiti sredstva za izvedbo projekta. Sicer pa je vsak projekt, ki se izvede v lokalnem okolju, dobrodošel in verjamem, da če ne bi bilo sredstev v okviru lokalnih akcijskih skupin, bi marsikatera ideja ostala neizpolnjena.«

Za programsko obdobje 2021–2027, ki bi se že moralo začeti, a še ni znano niti končno število lokalnih akcijskih skupin, je skupno predvidenih 94 milijonov evrov.

Mojca Vtič

Foto: Mojca Vtič

Podjetje Zeleni turizem je v kraju Stari Grad postavilo glamping hišice.

Lokalne akcijske skupine in višina pridobljenega denarja

LAS	Občine	Višina sredstev	Št. projektov
Las Ovtar Slovenskih goric	Benedikt, Cerkvenjak, Duplek, Lenart, Pesnica, Sv. Ana, Sv. Trojica, Sv. Andraž, Sv. Jurij in Šentilj.	3.594.451 evrov	79
Las Bogastvo podeželja	Destrnik, Dornava, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Markovci, MO Ptuj in Trnovska vas	2.856.220 evrov	55
Las Haloze	Cirkulane, Gorišnica, Majšperk, Podlehnik, Videm, Zavrč in Žetale	2.044.414 evrov	35
Las UE Ormož	Ormož, Središče ob Dravi, Sv. Tomaž	1.932.608 evrov	35
Las Dobro za nas	Makole, Poljčane, Rače-Fram, Slovenska Bistrica	1.841.039 evrov	25
SKUPAJ		12.268.732 evrov	

Vir: SVRK in MKGP

Dornava • Srečanje predsednic društev gospodinj

Prijetno celodnevno druženje

Novembra so se v občini Dornava srečale predsednice oziroma predstavnice društev kmetic, podeželskih žena in gospodinj, ki delujejo na območju upravne enote Ptuj. Letošnje srečanje je bilo že 15. po vrsti, gostiteljice so bile članice društva kmečkih žena občine Dornava.

Foto: arhiv

Na srečanju se je družilo 25 predsednic oziroma predstavnic društev.

„Srečanja smo začele leta 2006 na pobudo takratne predsednice društva gospodinj Gorišnica Terezije Krajnc. Nastala so z namenom, da vsako leto bolj podrobno spoznamo kmetije, tudi tiste z dopolnilnimi dejavnostmi, ter kulturno-zgodovinske zanimivosti občine gostiteljice,“ je povedala Slavica Strelec, koordinatorka za kmečko družino in dopolnilne dejavnosti pri KGZ Ptuj.

Udeleženke letošnjega srečanja so se zjutraj zbrale v prostorih občine Dornava in si ogledale razstavo slik, ki so jih izdelale članice društva kmečkih žena občine Dornava. Sprejela in pozdravila sta jih dornavski podžupan Marjan Hrga ter predsednica društva Danica Horvat. Sledil je ogled baročnega dvorca Dornava, predstavil ga je Franc Zagoršek, ki je v družbi gostij ostal ves dan, spremljal jih je na poti ter jih seznanil z vsemi pomembnimi informacijami o občini.

Po ogledu gradu so se predsednice društev ustavile na Čušekovi domačiji, nato je bila na vrsti panoramska vožnja po vseh vaseh dornavske občine. Naslednja postaja je bil mali Triglav v Preradu, ženske so se peš sprehodile do razglednega stolpa, od koder se po okolici odpira zares lep razgled. Druženje so nadaljevale na Polenšaku z ogledom Marijine cerkve in v Žamencih z obiskom vrtnarije Kovačec. Sklepnih del ekskurzije so priredili v gasilskem domu Žamenci.

Naslednje leto bo srečanje predstavnic kmečkih, podeželskih in gospodinjskih društev v občini Cirkulane.

MZ

Sv. Andraž • Prenovljen spomenik talcem

Njihova žrtev ni pozabljena

Na trgu pred cerkvijo svetega Andraža so slovesno odprli obnovljen spomenik talcem iz druge svetovne vojne.

Foto: SD

Spomenik talcem iz druge svetovne vojne v Svetem Andražu so obnovili v okviru projekta Vitomarci včeraj in danes.

Na njem so zapisana imena 12 domačinov, med katerimi sta tudi dve ženski. Svoja življenja so pod strelji nemških okupatorjev izgubili v različnih obdobjih vojne, in sicer vse od jeseni 1942 do pomladi 1945.

Na odprtju so za kulturni program poskrbeli člani KUD Vitomarci, vitomarške gospodinje pa za pogostitev. Zbrane je pozdravila tudi Branka Bezeljak, predsednica Združenja borcev za vrednote NOB Ptuj.

Denar za obnovo spomenika, ki opozarja na žrtve boja za svobodo naroda, so zagotovili v okviru projekta Vitomarci včeraj in danes, ki ga preko Lasa Ovtar Slovenskih goric sofinancira Evropski sklad za regionalni razvoj (ESRR). Glavna investicija približno 50.000 evrov težkega projekta Vitomarci včeraj in danes je bila izgradnja prizidka k večnamenski dvorani, v katero se je preselila knjižnica, sestavljen pa je še iz več drugih pridobitev: poleg obnove omenjenega spomenika so ponatisnili knjigo lokalnega pisatelja iz prve polovice 20. stoletja Ignaca Koprivca in izdelali leseno skulpturo staroslovskega kneza Vitomirja, ki je po legendi ustanovil Vitomarce. Za otroke so organizirali Vitomirjev tabor, kulturno dediščino pa bodo nadgradili z virtualnimi sprehodi ter jo tako mladim in starim predstavili na zanimiv in sodoben način.

SD

Ptuj • Izbrana poezija Viktorja Kneza Duša poje

Spomenik zgodovini ptujske lirike

V tednu splošnih knjižnic so v Knjižnici Ivana Potrča Ptuj gostili literarni večer. Predstavili so knjigo izbrane poezije Viktorja Kneza z naslovom *Duša poje*, ki jo je založila hčerka Nada z možem Jurijem Štalcerjem.

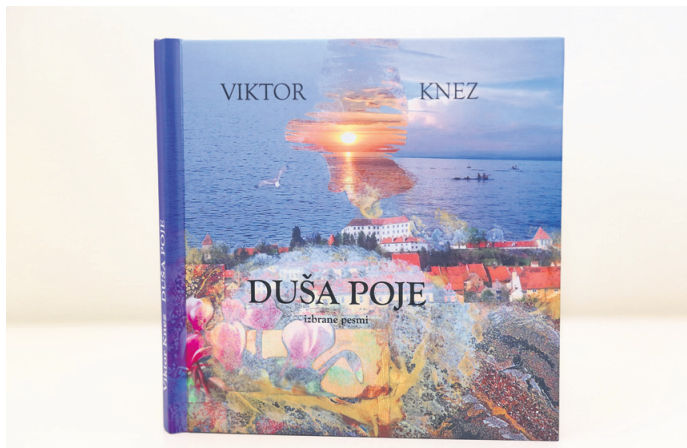

Foto: Črtomir Goznik

Knjiga izbrane poezije Viktorja Kneza pod naslovom *Duša poje* je izšla v samozaložbi Nade in Jurija Štalcerja.

Pesnik izjemne subtilnosti in vere v človeka

„Ni bil samo pesnik narave in človeka ter pesnik, ki je verjel v dobro človeka, znal je biti tudi družbeno angažiran, tudi nekoliko kritičen, znal je zbsti na zelo prefinjen način. Tisto, kar ga je posebej zaznamovalo, je izjemna subtilnost do vsega živega (narave, ljudi, živali), zelo je imel rad tudi rože, odlikovala ga je izjemna vera v človeka. Nikoli je ni izgubil. Opravljal je zelo zahtevno delo, bil v stiku z mladimi ljudmi. To ni bil samo poklic, temveč tudi eno izjemno poslanstvo. Tega je v njegovi poeziji zelo veliko. To pa je tisto, kar človeka povzdigne. Viktor je bil v tej liriki absolutno pred svojim časom. Pojavi se tudi t. i. eko poezija; govori namreč o stvarih, ki so danes zelo aktualne, o onesnaževanju, podnebni razmerah. Tako, da je bil tudi jasnovidec, ki je videl, kaj se bo zgodilo čez več let. Bil je prvi ptujski naravovarstvenik,“ je na predstavitvi knjige *Duša poje* povedal David Bedrač, ki je v knjigo prispeval tudi spremno besedo pod naslovom *Na pesniškem sodišču. Zahvalil se je Nadi Štalcer in Mariji Hernji Masten, da sta ga povabili v projekt. Vse je vodila in povežala izjemna energija, nastal je spomenik zgodovini ptujske lirike.*

Viktor Knez je bil znan Ptujčan. Po poklicu je bil sodnik za mladoletnike, ob tem pa velik ljubitelj umetnosti in vsega, kar je bilo povezanega z naravo, saj mu je bilo bivanje v naravi nekaj najlepšega. V pesmi je dajal prednost vsebini. Pesmi so razgovori s svojo notranjostjo, s svojo dušo, če hočete s svojim srcem, je povedal v enem od zadnjih svojih intervjujev za naš časopis, ki je takrat izhajal še kot *Tednik*. Prve pesmi je zapisal že leta 1938, ko je služil vojsko. To je bil čas, ko je začel tudi risati. Prvič pa je objavil svojo pesem leta 1969 v *Tedniku* ob 1900-letnici Ptuj. To je bila pesem 1000-letna ladja, na katero je bil še posebej navezan. Šele leta 1978 je svoje pesmi začel ponovno objavljati. Z njimi je razveselil v prvi številki *Domače rasti*, literarne priloge *Tednika*, v kateri je dokaj pogosto objavljali svoje pesmi, in sicer pod psevdonomom Vladimir Jasni. V njih je opeval predvsem človeka, njegova dejanja in okolje. Skupaj z bratom Jožetom sta si še posebej prizadevala, da bi občina ozko pot ob Dravi, Vičavsko pot, uredila v sprehajalno pot. Knjižice svojih pesmi, zvezke, ki jih je izdal v samozaložbi, je rad podarjal prijateljem, ker, če se me hočejo spomniti, naj berejo moje pesmi, je večkrat dejal. Vsak tak zvezek je imel glede na izbor svoj naslov: Zelena tišina, Šopek cvetja, Domači spomini, Stiska pomladnega vriska, Utrpi življenja, Ptuj-Po-

Foto: Črtomir Goznik

Biografijo Viktorja Kneza je zapisala Marija Hernja Masten, pesmi je izbral in strokovno ocenil dr. David Bedrač, bral jih je Tin Šoškič.

etovio v *Srce poje*, Vse nežnosti petja, Potni list svobode, Slovesne pesmi, Domovina, Stoletni spomini.

Po 26 letih od smrti Viktorja Kneza pa so njegove rime ponovno zasijale, ljubitelje poezije in narave nagovarjajo v lepi knjigi pod naslovom *Duša poje*, ki je izšla v samozaložbi hčerke Nade in njenega moža Jurija Štalcerja. Vsi, ki so zaslužni za to, so opravili izjemno zahtevno in odgovorno delo. Napisal je več kot 300 na roko napisanih pesmi, v knjigi je predstavljen izbor dr. Davi-

da Bedrača, ki jih je tudi strokovno ocenil. Potrudil se je, da je nastal logičen in celovit izbor, z močnim nagovorom, na katerega bi bil, tako vsaj upa, ponosen tudi Viktor Knez.

Izjemno bogato biografijo Viktorja Kneza je zapisala Marija Hernja Masten. Njegovo življenjsko načelo, ki ga je kot klasično izobrazil človek vse življenje negoval in poskušal živeti po njem, je bilo: Naj živi, kdor ljubi! Pesmi v rokopisu, ki še čakajo na izdajo, je hčerka Nada podarila Knjižnici Ivana Potrča Ptuj, za raziskovanje. V zahvali je direk-

torica Knjižnice Ivana Potrča Ptuj Milena Doberšek izpostavila še en podatek iz življenja Viktorja Kneza, da je bil pred vojno tudi knjižničar v Narodni čitalnici.

Na literarnem večeru, ki je potekal 17. novembra, je pesmi Viktorja Kneza bral Tin Šoškič, član gledališke skupine Teater III, na violino, ki je bila tudi eden od priljubljenih instrumentov pesnika Viktorja Kneza, pa je zaigrala Tinkara Ličen, učenka Zasebne glasbene šole v samostanu sv. Petra in Pavla Ptuj. **MG**

Ptuj • Koncert Folklorne skupine Bolnišnica

Lep večer plesa in glasbe

V Narodnem domu na Ptujju sta se 18. novembra družila ples in glasba. Na letnem koncertu FS Bolnišnica DPD Svoboda Ptuj so nastopili še skupina Veterani Ptuj, v kateri plešejo bivši plesalci FS Bolnišnica, in otroška FS OŠ Mladika, ki jo sestavljajo učence in učenci 5. b-razreda pod vodstvom Nine Godec Meško.

Zapel pa je tudi Komorni moški zbor Ptuj pod vodstvom Mihaela Roškarja, ki spada med najboljše slovenske moške komorne zasedbe in je aktiven že od leta 1953.

FS Bolnišnica je aktivna že od leta 1976. Že dlje časa nastopa z meščanskimi plesi mesta Ptuj iz druge polovice 19. stoletja. Poleg slovenskih ljudskih plesov skupina ohranja in poustvarja slovensko ljudsko pesem in glasbo. Posebno pozornost pa namenja oblačilom, v katerih izvaja svoj program.

Nastopa doma in v tujini. Ima 25 članov, ki jih družijo predvsem veselje do plesa in glasbe, za katero v skupini skrbijo Matjaž Prosenjak, Jernej Širovnik in Luka Čeh. Vodi jih Robert Smolinger. Nastop skupine Veterani Ptuj (vodi jih Cvetka Glatz) pa so pospremile violinistke GŠ Karola Pahorja Ptuj: Vita Tement, Ema Feguš in Maja Šaupel ter harmonikar Enej Malinger.

Na letošnjem koncertu FS Bolnišnica DPD Svoboda Ptuj so podelili tudi Maroltove značke za

večletno udeleževanje na področju folklorne dejavnosti. Za dvanajst let aktivnega delovanja sta srebrni Maroltovi znački prejela Robert Smolinger in Petra Smolinger, za deset let sta prav tako srebrni znački prejela Marjana Brmež in Peter Brmež, za pet let pa sta bronasto značko prejela Jernej Širovnik in Vesna Beranič. Za petnajstletno aktivno delovanje na področju folklorne dejavnosti pa je Janko Hengelman prejel zlato priznanje. **MG**

Foto: Črtomir Goznik

Z letnega koncerta FS Bolnišnica DPD Svoboda Ptuj

Majšperk • Zadišalo je po praznikih

Zbrali 1.780 evrov za šolski sklad

Unikatne voščilnice, darilne vreče, venčki, decembrsko okrasje, mamljivi medenjaki ... »Medenjaki so najboljši na svetu,« so priporočile sedmošolke Ela, Tjaša in Nina. Seveda so punce sodelovale pri peki piškotov za božični bazar, ki so ga pripravili učenci OŠ Majšperk, podružničnih šol Stoperce in Ptujjska Gora, vrtčevski otroci in zaposleni.

Foto: Mojca Vit

Sedmošolke Ela Žafran, Tjaša Leskovar in Nina Bauman so sodelovale pri peki medenjakov, ki so šli za med.

Božični bazar je pozdravil starše in druge obiskovalce ob vstopu v KPC Majšperk, pozdravili pa so jih tudi nasmejani osnovnošolci, ki jim ni bilo odveč govoriti o izdelkih in delu, ki so ga opravili. Opravili so ga za dober namen. Namreč prostovoljni prispevki, zbralo se jih je okrog 1.780 evrov, bodo namenjeni za šolski sklad. »Člani šolskega sklada se bodo dogovorili, kako bomo denar porabili, denar pa bo porabljen izključno za otro-

ke,« je zagotovil ravnatelj Rajko Jurgec. Otroci javnega zavoda OŠ Majšperk pa niso pripravili le izdelkov za bazar, temveč tudi bogat kulturni program oz. kulturni maraton, zavod je namreč prejel naziv kulturne šole. Zaplesali so najmlajši iz plesne skupine Metulji, predstavili sta se gledališki skupini OŠ Majšperk in POŠ Stoperce, plesna skupina POŠ Ptujjska Gora, folklorna skupina ter pevski zbori, ki delujejo v okviru zavoda. Dvo-

rana KPC je pokala po šivih in je bila tokrat premajhna za vse obiskovalce. Odziv je prijetno presenetil tudi ravnatelja Rajka Jurgeca. »Počasčen sem, da je bila dvorana tako polna. Ob tem je bilo zelo prijetno vzdušje in vsesplošno navdušenje. Prireditve lahko opišem s samimi superlativi in vzpostavila je odlične temelje za praznični in veseli december,« je še dejal ravnatelj. **MV**

Slovenija, Ptuj • Projekt Tačka daruje poziva k živalskemu krvodajalstvu

Ko kri drugega kosmatinca reši življenje

Ker smo v Sloveniji še vedno brez veterinarske krvne banke, smo pri preskrbi s krvjo za transfuzije vezani na živalske krvodajalce. Ste kdaj pomislili, od koga je vaš ponesrečeni kosmatinec dobil kri, ki mu je po nesreči rešila življenje? Najbrž ne, toda veterinarji pri večjih operacijah pogosto potrebujejo kri darovalcev, da lahko uspešno opravijo poseg. Krvodajalstvo je torej dobrodelno tudi pri psih in mačkah.

Običajno imajo veterinarji svoje »dobavitelje«, torej po potrebi odvzamejo kri svojim psom in mačkam, pa tudi štirinožnim ljubljencem od sorodnikov, prijateljev in znancev. V želji po bolj preglednem vseslovenskem sistemu in solidarnostnem povezovanju so se leta 2018 štiri veterinarke: Metka Šimundić, Darja Pavlin, Tina Roškar in Alenka Kropivšek lotile projekta Tačka daruje in začele pripravljati enotno spletno bazo pasjih oziroma mačjih krvodajalcev.

Njihovo pobudo je pozdravila Veterinarska zbornica Slovenije in se odločila projekt tudi finančno podpreti, tako da pokriva večino njegovih stroškov. Transfuzija je največkrat potrebna pri psih, ki so bili udeleženi v večjih nesre-

Kdo je lahko štirinožni darovalec?

Poleg tega, da je pes darovalec krvi zdrav in v dobri telesni kondiciji, redno cepljen in brez zajedavcev, mora tehtati več kot 25 kilogramov in biti star med enim in osmim letom. Starost pri mački darovalki ni določena, v poštev pa pridejo le notranje kosmatinke, ki so težke več kot štiri kilograme. Tako kot za pse tudi zanje velja, da morajo biti zdrave, brez zajedavcev in cepljene.

čah, pri zastrupitvah, boleznih, ki povzročajo razgradnjo krvi ipd. Pogostejše jo potrebujejo psi kot mačke, čeprav tudi število mačjih bolnikov v zadnjem času močno narašča.

Kot razlaga Roškarjeva iz ljubljanske klinike Moj Vet, so v bazi zapisane registrirane, preverjene

in testirane živali z določeno krvno skupino; ko nekdo potrebuje denimo pasjo kri, s pomočjo podatkov v bazi enostavno poišče ustrezno žival, pokliče lastnika in ga prosi, da psa čimprej pripelje.

V Ljubljani dobro, drugje manj

Po njenih izkušnjah tak način dobro funkcionira zlasti v ljubljanski regiji, saj se tisti, ki so vpisani v bazo, odzovejo v najkrajšem možnem času, ko jih pokličejo. Drugače pa, ugotavlja, je v drugih delih države, kjer gre sprejemanje projekta Tačka daruje veliko počasneje.

Kar potrjuje tudi Tilen Mlakar iz Veterinarstva Mlakar na Ptuj: »Projekt je star tri, štiri leta, a se žal v praksi ni najbolje prijel, vsaj ne na našem koncu, in to predvsem zaradi logistike. Nastavljen je namreč tako, da če mi na Ptuj potrebujejo kri za operacijo psa, pogleda-

Foto: SD

Dokler se naš ljubljencem resno ne poškoduje in pri operativnem posegu potrebuje transfuzijo krvi, se ne zavedamo, da potrebujemo tudi živalske krvodajalce.

ma v bazo registriranih krvodajalcev in lastnika pozovemo, da psa pripelje na Ptuj na odvzem krvi. Če živi na primer v Kranju, je to kar težko izvedljivo. Mnogi velikih psov ne vozijo z avtomobili, zlasti ne na daljše poti, mačke so glede vožnje tako zgodba zase, poleg tega bi žival lastniki na odvzem krvi veliko raje peljali k svojemu veterinarju, on pa bi jo potem poslal, kamor bi pač bilo treba. Zato lahko tako organizirano krvodajalstvo po moje funkcionira samo v večjih središčih.«

Kri jemljejo svojim živalim

Ena od težav je, tako pravi Mlakar, tudi v človeški pripravljenosti pomagati. »Večina niti ne pomisli,

da pri večji operaciji žival morda potrebuje transfuzijo in da je to kri treba nekje dobiti. Ko se tega zavedo, po navadi takrat, ko se ponesreči njihov ljubljencem in mu kri druge živali reši življenje, so morda pripravljeni pomagati, a pri tem nalletijo na več ovir. Ena od njih je že omenjena logistika, potem se jim žival smili, da bi jo pikali z iglami, tudi uspavali, saj običajno drugače ne gre, potem je treba vsaj dve uri čakati, preden se lahko vrmeta domov ... Vsaka žival tudi ni primerna za darovalca, je pri tem kar nekaj pogojev.«

Iz projekta Tačka daruje niso dobili še nobene krvi. »Enkrat smo zaprosili zanjo, lastnik je bil iz Ljubljane, a psa ni bil pripravljen pripeljati na Ptuj, kar povsem razumem. Za promocijo projekta, ki je nastal

iz plemenite ideje pomagati, smo zdaj v naši čakalnici obesili plakate, morda bo kaj odziva, sicer pa se še naprej najdemo vsak po svoje, kar pomeni, da imamo 'svoje' darovalce krvi med lastnimi živalmi in tistimi od prijateljev, znancev, sorodnikov.«

Zares dobra rešitev je po njegovem banka krvi kot jo imajo ponekod v večjih razvitih državah. »Nekaj časa so nam enega od hladilnikov za kri odstopili v UKC Ljubljana, a so nato inšpektorji to prepovedali, ker živalska kri ne spada v bolnišnico. Zunaj so banke krvi ustaljena praksa, pri nas si jo moramo šele izboriti. Pravijo, da si je Slovenija finančno ne more privoščiti, a ne gre izgubiti upanja. Morda pa le nekega dne.«

Senka Dreu

Registriranih 188 krvodajalcev

K projektu Tačka daruje je doslej pristopilo približno 50 veterinarskih organizacij, je povedal Blaž Kovač, pomočnik direktorja Veterinarskega zavoda Slovenije (VZS), trenutno pa je v bazo krvodajalcev vključenih 188 štirinožnih krvodajalcev. »Želim si, da bi se število živali še povečalo, zato se trudimo za večjo prepoznavnost projekta: preko zunanjega izvajalca skrbimo za spletno stran, organiziramo predstavitve, denimo na sejmih in izobraževanjih, ter objavljamo oglase v medijih.«

Pri psih je najbolj pomembna krvna skupina DEA 1, zanimivo pa je, da ima lahko pes več različnih krvnih skupin. Krvne skupine pri mačkah so zelo podobne človeškim, ne obstaja pa skupina 0.

Ptuj • Otroci komaj čakajo petek

Prižgali bodo lučke in odprli drsališče

Delavci Javnih služb Ptuj na mestni tržnici že nekaj dni pridno postavljajo drsališče.

Po načrtu ga bodo odprli v petek (odvisno od vremena), ko bodo prižgali tudi praznične luči. Seveda se tega najbolj veselijo najmlajši, ki nestrno čakajo zimske radosti.

Ne glede na to, na kateri lokaciji je postavljeno drsališče, je na Ptujju zmeraj bolj dobro obiskano. Zadnja leta se je prenovljena mestna tržnica izkazala za pravilno izbiro, saj jo namesto prazne betonske površine vse do februarja ali celo marca zavzamejo drsalcji. S tem najbolj čarobnemu mesecu v letu dajo poseben čar.

Prav tako od petka (2. decembra) naprej pa bodo v soju prazničnih luči zažareli ulice in trgi mesta. Prižig lučk bo ob 18. uri na Mestnem trgu. Spremljal ga bo otroški animacijski program, na stojnicah pa bo zadisalo po prazničnih dobrotah.

Od 19. decembra naprej se zač-

Foto: DK

Prižig prazničnih luči z odprtjem drsališča bo v petek.

nja Ptujjska pravljica, v sklopu katere prihaja tudi Božiček, ki bo ponovno sprejemal želje najmlajših. Sočasno bo vse do 29. decembra potekal vsakodnevni otroški program ter raznolik program števil-

nih ptujjskih organizatorjev in drugih ponudnikov, ki pripravljajo razstave, predstave, koncerte (med drugim božično-novoletni koncert zboru SNG Maribor), izveden bo tudi kulinarčni brunch Pisan božič.

»V najbolj prazničnem mesecu bo ogromno aktivnosti. Zelo veliko jih pripravljamo mi, precej pa še drugi partnerji, od kina, gledališča, do razstavišč ... Dogajanja bo veliko, prepričani smo, da bo temu primeren tudi obisk mesta,« pravi Tanja Srečkovič Bolšec, direktorica Zavoda za turizem Ptuj.

V kinu bodo izvedli kino vrtiček, na gradu družinske aktivnosti, dogajalo se bo tudi v Pravljicnem gozdu Rdeča kapica ... V mestu pa bo tudi vsakoletni pravljicni sejem.

Dženana Kmetec

Na silvestrovo s skupino Karneval bend

Zadnje tri dni v letu bodo na Mestnem trgu potekali koncerti, 29. decembra bo pred Mestno hišo koncert skupine Vivere, dan kasneje pa prihaja priljubljena pevka Alja. Na Silvestrovo se obeta velika otroška zabava z odštevanjem točno ob poldnevu. Tisti nekoliko starejši bodo novo leto pričakali z Dj-em ter glasbeno skupino Karneval bend.

Lenart • Že 15 let ozelenjujejo mesto

Prisegajo na avtohtone sorte

Pod sloganom Drevesa nas povezujejo je strokovnjakinja za hortikulturo Lea Zinauer skupaj z lenarško komisijo za okolje in naravo pripravila načrt zasaditve.

Foto: SD

V okviru projekta Drevesa nas povezujejo so med igrali in plezalno steno v ŠRC Polena posadili 13 mladih dreves.

Samo v novembru so na različnih koncih občine posadili 18 dreves in 241 grmovnic, med drugim tudi v Športno rekreacijskem centru Polena v Lenartu. Obiskovalci so se namreč poleti pritoževali, da igral brez sence dreves v taki vročini, ki je letos pripekala, ni mogoče uporabljati, zato je nujno, da se tisti del ozeleni. Na občini so jih upoštevali in tam po novem že raste 13 mladih dreves. Kot pravijo v lenarški občinski upravi, so od leta 2007 do 2021 na različnih lokacijah, od parkov, ulic, obeh osnovnih šol in vrtcev, do okolice jezer in nakupovalnih središč, posadili okrog 225 dreves, od tega 25 sadnih in okoli 250 grmovnic. Najbolj so bili aktivni v letih 2020 in 2021, ko so nakupili 113 dreves in z njimi zasadili drevored na Mariborski in Partizanski cesti ter v Industrijski ulici. Pri ozelenitvi okrog nakupovalnega centra Park Lenart, ki je stala dobrih 15.000 evrov brez stroškov zasaditve in kjer stoji 48 mladih lip, so finančno sodelovala tudi podjetja.

SD

Podravje • Sejem izmenjave oblačil za predšolske in šolske otroke

Zakaj bi kupoval, če ni treba?

Po vzoru sejmov rabljene smučarske opreme, kjer je mogoča tudi blagovna menjava, so starši v Benediktu premajhna oblačila za svojega otroka v prostorih večgeneracijskega centra oziroma starega vrtca lahko zamenjali za večja.

Kot ugotavljajo v Zavodu od blizu, ki je organiziral sejem, je bil jesenski obisk še boljši od prvega, ki je bil spomladi. »Več je bilo tako

oblačil kot same izmenjave, kar je motivacija za naprej, saj si želimo, da bi sejem postal tradicionalen. Dejstvo je, da otroci in mladostniki

oblačila hitro prerastejo, nesmiselno pa je, da bi ostajala v omarah, če jih lahko zamenjamo. Pa ne zato, ker si ne bi mogli kupiti novih, pač za preprosto zato, da ne kupuješ, če ni treba, ker obstaja ta možnost izmenjave kot pot k enostavnosti, varčnosti, skrbi zase, za druge in za okolje,« pripoveduje Marija Šauperl, ki je s hčerko Teo idejo za izmenjavo oblačil dobila preko sejma izmenjave otroških knjig pred novoletnimi prazniki, kasneje pa izvedela, da so nekaj podobnega pred leti že organizirali tudi v Gornji Radgoni.

Vzgoja v ekološkem in varčnem duhu

»Bi rekla, da je zdaj pravi trenutek za razvoj takšnega projekta, saj se več ukvarjamo z recikliranjem, razmišljamo o obremenjenosti narave, spreminjamo svojo miselnost in lahko tudi druge vzgajamo v ekološkem in varčnem duhu. Čeprav so v zahodnem svetu že dolga desetletja priljubljene second hand trgovine, ki ponujajo oblačila iz druge roke, v njih pa kupujejo tudi zelo premožni, se pri nas 'prijemajo' zelo počasi. S sejmom izmenjave oblačil širimo zavedanje, da tudi če imaš, lahko izmenjaš in tako varčuješ, s tem ko to počno tudi tisti, ki imajo, pa obenem izginja stigma za one, ki nimajo in si ne morejo ali si težko privoščijo nova oblačila. Seveda je pomembna tudi prezentacija teh oblačil. Vesela sem, da ljudje prinesejo res lepo ohranjena oblačila, ki jih otroci nimajo časa 'oguliti', dobro pa je, da jih dobimo že kakšen dan pred začetkom sejma, da jih pregledamo in smiselno razporedimo, da so tudi privlačna na oko.«

Foto: RKS

Medtem ko ptujski RK in Karitas zaradi prostorske stiske in premajhnega zanimanja rabljenih oblačil ne sprejemata, se poleg klasičnih humanitarnih pomoči pojavljajo nove oblike z ekološko noto, kot je izmenjava oblačil.

Ptujski RK in Karitas ne sprejemata oblačil

Drugečen in bolj sodoben pristop z ogibanjem izrazom, kot so rabljena ali stara oblačila, ter poudarjanjem skrbi za naravo in varčnosti so očitno zmogovita kombinacija benediškega projekta.

Kajti na drugi strani filozofija klasičnega zbiranja oblačil na Rdečem križu ali Karitas očitno ni več tako uspešna, saj se je držal prej omejenega stigma, poleg tega pa se humanitarci pogosto pritožujejo, da ljudje v njihova skladišča pripeljejo brez selekcije vse, tudi umazano in strgano.

Zanimivo je, da ne ptujski Rdeči križ ne Karitas rabljenih oblačil sploh ne sprejemata. »Tako je že vse od epidemije dalje, ko smo ustavili zbiranje oblačil, saj nismo imeli ne kadra ne prostora za razkuževanje. Ljudje so bili zaprti po občinah, zato niso prihajali k nam,

in tako je v bistvu ostalo še danes. Morda imamo dva, tri primere mesečno, ko kdo vpraša za otroška oblačila, to pa je vse. Ko se je začela vojna v Ukrajini, je Perutnina Ptuj zbirala humanitarno pomoč, ljudje pa so oblačila prinašali tudi k nam. In še vedno so tu,« pravi sekretarka Območnega združenja RK Ptuj Marjana Cafuta in dodaja, da je povsem druga zgodba hrana. »Za hrano redno sprašujejo in z veseljem pridejo ponjo, z denarjem, ki ga tu prihranijo, pa potem pri Kitajcih kupijo poceni oblačila.«

V Mariboru pripravijo pakete

Podobne izkušnje imajo tudi na ptujski Karitas. »Naše skladišče je premajhno za oblačila, zato smo se že pred časom odločili, da jih ne bomo sprejemali. Ljudje prihajajo po pakete s hrano, za oblačila pa ni bilo posebnega zanimanja, zato

so se samo kopicila,« so nam povedali.

drugače pa je v mariborski Karitas. »Ptujčani resda nimajo prostora, mi pa sprejemamo oblačila in jih radi ponudimo tistim, ki jih potrebujejo. Smo pa od preteklih let zdaj nekoliko spremenili način delitve,« razlaga vodja skladišča Matjaž Mesarec. »Skrbimo za čim bolj brezstično predajo. Prosilci po telefonu ali elektronski pošti povedo, kaj potrebujejo, kakšne velikosti in količine, mi pa jim pripravimo paket in jih nato obvestimo, kdaj ga lahko pri nas prevzamejo.«

Tudi na mariborskem Rdečem križu sprejemajo rabljena oblačila, za katera imajo po besedah prostovoljke Filipine dovolj veliko skladišče. »Vse vzamemo, da je le čisto in celo. Tudi zanimanje je precejšnje, ljudje prihajajo k nam iz vse regije, za vsakogar skušamo najti, kar potrebuje.«

Senka Dreu

Foto: Pixabay

2.700 litrov vode za eno majico

V Evropi je tekstilna industrija poleg živilske industrije, gospodinjstev in prometa med največjimi onesnaževalci okolja. V EU na leto proizvedemo okoli dva milijona ton odpadkov iz tekstila, največ, 20 %, v sosednji Italiji. V Sloveniji je lani nastalo približno 10.000 ton odpadkov iz tekstila, dodatnih 3.000 ton smo uvozili, 4.000 ton pa izvozili. Reciklirali smo skoraj dve tretjini predelanih odpadkov iz tekstila in pri tem proizvedli 6.000 ton uporabnih snovi, kot so tekstil, usnje in različna vlakna, ki se uporabljajo kot izolacijski materiali in talne obloge ter v oblačilni industriji. Na odlagališča smo pripeljali manj kot dva odstotka odpadkov iz tekstila, od tega največ odpadnih obdelanih tekstilnih vlaken.

Prav šokanten je podatek Službe Evropskega parlamenta za raziskave (EPRS), da je za izdelavo ene majice s kratkimi rokavi potrebnih 2.700 litrov vode. Toliko pitne vode namreč spiše človek v dveh letih in pol.

Ormož • Bazar za pokrivanje stroškov vavete

Izdelki šli dobro v promet

Devetošolci OŠ Velika Nedelja so skupaj z učitelji pripravili dobrodelni bazar ter se razveselili lepega izkupička.

Foto: Arhiv Sole

Velikonedeljski devetošolci so pripravili številne izdelke. Odziv je bil zelo dober.

- Zadnja dva petka je bilo na dvorišču osnovne šole ter pred velikonedeljsko Mercatorjevo trgovino precej živahno. Učenci so namreč kar dvakrat pripravili bazar. Stojnice so bile polne čudovitih adventnih venčkov in drugih izdelkov, nastalih izpod spretnih rok šolarjev, njihovih staršev, učiteljev in drugih. »Naši devetošolci že tradicionalno vsako leto poleg gledališke predstave, kjer zbirajo prostovoljne prispevke za pokritje stroškov vavete, pripravijo še kaj. Letos je padla ideja, da bi prvič organizirali bazar z adventnimi venčki in drugimi izdelki, ki smo jih izdelali sami v šoli,« sta pojasnili razredničarki Aleksandra Šoštarčič in Mojca Kosi ter dodali, da so ponosni ustvarjalci ponujali približno 100 različnih venčkov ter številne druge izdelke – okraske, voščilnice, domače kekse ... »Učenci so zelo radi sodelovali, še posebej pa so se razveselili zares dobrega odziva, saj so izdelki šli zelo dobro v promet. Prav vsi adventni venčki so dobili novega lastnika.«

MH

Ptuj • Spodbujajo podjetniško razmišljanje mladih

Dijakom dobrih idej nikoli ne zmanjka

Na šoli za ekonomijo, turizem in kmetijstvo (ŠETK) že vrsto let dijakinje in dijake z različnimi aktivnostmi spodbujajo k podjetniškemu razmišljanju. Letos so vključeni v projekt Spirit Slovenija.

V sodelovanju z ZRS Bistra Ptuj so se dijaki 2. letnika programa ekonomski tehnik udeležili »start-up« vikenda. Z mentorico Lidijo Tušek so razpravljali o podjetjih, inovativnosti in ustvarjalnosti ter s pomočjo poslovnega modela Canvas razvijali lastne podjetniške ideje, načrtovali so tudi stroške in prihodke. »Sodelovalno vzdušje med dijaki in mentorji je pripeljalo do številnih novih in zanimivih poslovnih idej,« je povedala ravnateljica ŠETK Darja Harb.

Svoje podjetniške ideje je predstavilo 11 ekip. Med zanimivejšimi so: sušilna omara, ki takoj posuši vsa oblačila in jih tudi odisavi, prilagodljivi vložki za večkratno uporabo, glamping hiške na Kogu pri Ormožu, Bus app (aplikacija za sledenje avtobusa). Ekipe so razvile tudi sveče, ki namesto navadnega voska vsebujejo foton, ter kameni nakit za boljše počutje.

Dijaki bi na podeželje pripeljali tudi Food truck z lokalno pridelano hrano. Ekipe Animal Kingdom bi ustanovila zavetišče za male živali,

ekipa Črtobot pa bi razvila robota, ki samodejno riše črte in prihrani delovno silo. Dijaki bi z odprtjem trgovine s pripomočki za slad-

korne bolnike, ki niso dobavljivi v Evropi, pomagali tudi bolnikom s sladkorno boleznijo. Ekipe Greencoin je zasnovala kriptovaluto za bolj zeleno okolje, saj za vsak kupljen kovanec posadijo drevo.

Predstavitve podjetniških idej je spremljala 3-članska komisija (dr. Lidija Tušek ter profesorici Patricija Koler in Sonja Šaše), ki je na podlagi izvirnosti, uporabnosti in izvedljivosti izbrala tri najuspešnejše. Prvo mesto je osvojila DIA -Trgovina s pripomočki za sladkorne bolnike, drugo mesto ekipa Greencoin in tretje Food truck Fruti-tutti.

Odzivi dijakov na podjetniške aktivnosti so bili pozitivni. Menijo tudi, da je bila to zanje zelo dobra izkušnja. Na predstavitvi so jih obiskali gostje iz projekta TalentMagnet, ki so se mudili na ŠC Ptuj v okviru partnerskega srečanja.

Estera Korošec

Foto: SETK

Dijaki so s pomočjo poslovnega modela Canvas razvijali lastne podjetniške ideje.

Ptuj • 26. dobrodelni koncert Dekanije Karitas Ptuj-Zavrč

Skupaj delajmo za dobro

Iztekel se je teden Karitas, ki je letos potekal pod geslom Skupaj delajmo za dobro. V cerkvi sv. Petra in Pavla Ptuj je v minulem tednu že tradicionalno, kot vsako leto, potekal dobrodelni koncert dekanijske Karitas Ptuj in Zavrč. »Vedno več je družin in posameznikov, ki potrebujejo pomoč v hrani, pri plačilu položnic, kurjavi in nakupu higienskih pripomočkov, zato je vsaka pomoč dragocena,« je v imenu pripravljalnega odbora letošnjega koncerta povedala Irena Luci.

Vsi darovi oz. prispevki številnih ljudi odprtih src, podjetij, ustanov in donacije na koncertu bodo pomagali omiliti marsikatero stisko ljudi. To je bil še en večer, ko se je izkazalo, da ljudje čutijo s tistimi, ki so v stiski, in jim želijo pomagati, da bodo ponovno našli smisel živ-

ljenja. Pred bližnjimi prazniki pa je to še toliko pomembnejše.

Vse to, kar se zadnje čase dogaja kot posledica vojne v Ukrajini, v mnogih vzbuja strah. Nekateri pa so že v hudih težavah. Ne pomagajo besede, treba je stopiti skupaj. V ljudeh, ki so v stiski, je treba

prepoznati naše brate in sestre, ki so vredni vsega dostojanstva. »Ko je človek v stiski, začne izgubljati veselje do življenja, začne izgubljati smisel življenja. Ko pa mu pridemo naproti, ko začuti, da ni sam, se začne znova postavljati na noge. Zato je nadvse pomembno,

Foto: Črtomir Goznik

Otroški pevski zbor Zasebne glasbene šole v samostanu sv. Petra in Pavla Ptuj pod vodstvom Neže Tement, za klavirjem je bil Daniel Tement, je odprl 26. dobrodelni koncert dekanijske Karitas Ptuj in Zavrč.

Foto: Črtomir Goznik

Koncerta sta se udeležila tudi mariborski nadškof metropolit Alojzij Cvikl in predsednik Slovenske Karitas ter generalni tajnik Slovenske Karitas Peter Tomažič.

da res znamo stopiti skupaj v tej naši solidarnosti, odprtosti, posebej za te posameznike in družine, ki se znajdejo v stiski. Hvala vsem sodelavkam in sodelavcem Karitas ptujske in završke dekanije, vsem, ki so odprtih src, ki pomagajo in še bodo pomagali. Ni pomembno, kolikor damo, pomembno je, da damo s srcem in ljubeznijo. Če bomo res ljudje srca, bo med nami manj stisk in več veselja do življenja, se je vsem, ki čutijo z ljudmi v stiski, zahvalil mariborski nadškof metropolit Alojzij Cvikl.

V Sloveniji je aktivnih več kot 450 župnijskih Karitas. Dekanijska Karitas Ptuj-Zavrč je lep primer, kako dela Karitas, je odraz gesla Skupaj delajmo za dobro, pred-

vsem v smislu, da znate sodelovati lokalna skupnost, Karitas in druge institucije, ter vsem ljudem prinašate boljšo kakovost življenja, rešitve iz stisk in problemov, je njihovo delo na Ptujskem pohvalil generalni tajnik Slovenske Karitas Peter Tomažič. Brez dela župnijskih Karitas bi bila Slovenija veliko bolj siromašna, veliko manj upanja bi imela. »Tam, kjer so dobri ljudje, so vedno dobri časi. Zgleda, da so v tem delu Slovenije vedno dobri časi,« pa je še posebej izpostavil.

To je bil še en večer ljudi odprtih src, ki so s svojo prisotnostjo na koncertu in s svojimi osebnimi darovi vlili upanje vsem tistim, ki potrebujejo pomoč. Z nastopi so

ga obogatili: otroški pevski zbor Zasebne glasbene šole v samostanu sv. Petra in Pavla Ptuj pod mentorskim vodstvom Neže Tement, za klavirjem je bil Daniel Tement, flautistka Jana Strmšek pod mentorskim vodstvom Lije Frajnkovič ob klavirski spremljavi Luka Gojkoška, Nuša Bezjak, pevke ljudskih pesmi Kitice FD Jožeta Štrafela Markovci, ki jih vodi Nika Rožanc, mešani pevski zbor župnije Žetale, ki ga vodi Kristjan Furman, Maja Novak, ljudski pevci Trta KUD Maska Furjana Zavrč pod vodstvom Martina Tetičkoviča, solistka Dora Šandor, Anže Hren s frajtonarico in kantavtor iz Hrvaške Antonio Tkalec.

MG

Ptuj • Drugi dobrodelni kviz

Z znanjem za dobrodelnost

Rotaract klub Ptuj in Kavarna Bodi sta novembra s skupnimi močmi organizirala že drugi dobrodelni kviz.

Foto: DR

Izkupiček dogodka bomo člani Rotaract kluba Ptuj v celoti namenili projektu Božično obdarovanje 2022, ki ga organiziramo skupaj z Leo klubom Ptuj. V sklopu projekta nameravamo letos obdariti kar 100 socialno šibkejših družin s prehransko-higienskimi paketi ter približno 200 otrokom izpolniti njihove božične želje.

Druga dobrodelnega kviza se je tudi tokrat udeležilo devet skupin, ki so šteje od 3 do 5 članov. Podobno kot nazadnje smo za tekmovalce pripravili pet sklopov vprašanj, in sicer s področja zgodovine, filma, glasbe, pustovanja oz. pustnega časa in kulinarike. Po prvih treh sklopih vprašanj sta bili skupini z imeni Termonuklearna in Tidulidili izenačeni po točkah. Po krajšem premoru in zadnjih dveh sklopih pa je skupina Termonuklearne stopila na plin in dodobra unovčila svoje izkušnje s področja ugankarstva in kvizov ter pometla s konkurenco. Kot smo bili že vajeni od prvega kviza, tudi tokrat ni šlo brez dramatične končnice in uvrstitve za četrto mesto, ki je četrtouvrščeni ekipi prineslo mikavno nagrado. Skupini sta potrebovali kar štiri dodatna vprašanja, da smo dobili končno razvrstitev.

Člani Rotaract kluba Ptuj se iskreno zahvaljujemo vsem udeležencem za sodelovanje in dobrodelni prispevek, ki bo omogočil številnim družinam in otrokom pričarati nasmeške na obraze v času prihajajočih praznikov. Dogodka pa prav gotovo ne bi mogli izpeljati brez pomoči ekipe Kavarna Bodi ter pokroviteljev dogodka, ki so nesebično prispevali nagrade. Zahvale gredo: Kavarni Bodi, Ptujski kleti ter najboljši čokoladnici širom naokrog XOCOC.

David Riharič

Ptuj • Katarinin sejem

Vabljava ptujska sejmarska tradicija

Sejem bil je živ, bi lahko dejali za letošnji katarinin sejem, enega izmed treh tradicionalnih ptujskih sejmov, ki ima izvor v srednjem veku. Po sušnem obdobju, ko Katarina zaradi covidnih razmer ni sejmarila, je bila vrnitev sejemskega živčava na ptujske ulice in trge toliko bolj pričakovana. Marsikdo si je zaželel, da bi vsaj desetina sejmskih obiskovalcev polnila staro mestno jedro vsak dan v letu.

Predvsem v ožjem mestnem jedru je bila gneča na trenutke takšna, da so se nekateri prav spraševali, od kod se jemljejo ljudje, da jih je toliko. Četudi naj bi bila kupčija v ospredju, je bil letošnji sejmski obisk za mnoge predvsem druženje. Prisrčna so bila srečanja ljudi, ki se nekaj časa niso videli, zato povabil k šanku ni manjkalo. Dišalo je po številnih domačih dobrotah in tudi kuhanem vinu. Sončni dan pa je tudi prispeval k dobremu vzdušju, tudi glasbe ni manjkalo. Včasih je veljalo, da so se ljudje na katarininem sejmu oskrbeli z vsem, kar so potrebovali pozimi. Čeprav so se navade spremenile, kot sta se spremenila način

Foto: MG

Katarinin sejem je na ptujske ulice in trge privabil številne prodajalce in obiskovalce oz. kupce.

življenja in oskrba, se tudi na katarininem sejmu vedno najde nekaj, kar privabi v kupčijo. Če drugo ne, suho sadje in orehi, saj se bo peka

decembrskih dobrot že začela. Bogata pa je bila tudi že ponudba prazničnih okraskov kot tudi darilnega programa, zlati še nogavic, in

najrazličnejših oblačil. Že po tradiciji pa so nekateri ponujali tudi stara oblačila. Tudi stari predmeti so imeli kupce, saj je med njimi pogosto skrito pravo bogastvo za tiste, ki zbirajo predmete preteklosti, jih obnavljajo in restavrirajo. Suhorobarji pa so tako kot že na prejšnjih sejmih prevladovali z izdelki domače in umetne obrti. Metle so tokrat prodajali po osem, deset, dvanajst in petnajst evrov.

Se pa je letos Katarina pregovorno vremensko izneverila, sijalo je sonce, na katerega pa ni vezan noben ljudski pregovor, kot npr. če na ta dan dežuje, bo zima vlažna, če pa sneži, bo snežena.

MG

Foto: MG

Tudi letos so spomeniki Mestnega stolpa nekaterim služili za obešalnike.

ADVENT V MESTIH OB DONAVI – BRATISLAVA IN BUDIMPEŠTA

BRALCI IN POSLUŠALCI Radia-Tednika Ptuj
preživite vikend v naši družbi

10. in 11. decembra bomo skupaj doživeli lučke v PRAVLIČNI BRATISLAVI in PRAZNIČNO OKRAŠENO BUDIMPEŠTO

V čarobni Bratislavi nas bo z bratislavskega gradu navdušil lep pogled na mesto ob Donavi, sprehod po starem delu mesta pa nas bo vodil mimo Mihaelovega stolpa do slikovitega Glavnega trga, ki ga krasijo Mestna hiša in Primatska palača iz 18. stoletja. Ogleдали si bomo tudi palačo Palfy, kjer je slavni skladatelj Wolfgang Amadeus Mozart kot otrok blestel na enem izmed svojih prvih koncertov, ter palačo rodbine Keglevič, pri katerih je bil pogosto v gosteh Beethoven. Igrivo vzdušje nas bo prevzelo na tradicionalnem božičnem sejmu.

V Budimpešti, okrašeni s čarobnimi lučkami, bomo imeli dovolj časa za individualen sprehod po eni izmed lepših prestolnic v času adventa. Doživeli bomo praznično vzdušje na Vaci ulici in poskusili »kurtoskalacs« – dimnik pecivo, tipično madžarsko sladico. Božično okrašena Budimpešta je veličastna vse leto, zaznamuje pa jo številni mostovi čez reko Donavo, zato si bomo s krožno vožnjo ogledali znamenitosti, kot so: Nep stadion, Trg junakov, Štefanova cerkev, citadela, ribiška utrdba, Matijeva cerkev ...

Ob vrnitvi se bomo v smeri severne strani Blatnega jezera v eni izmed »čard« okrepčali s tipično jedjo »gulyas« (golaž).

CENA 165 €
2-dnevno avtobusno potovanje
prijave do 2. decembra

Cena vključuje:
prevoz z udobnim turističnim avtobusom,
nastanitev v dvoposteljni sobah hotela***,
nočitev z zajtrkom in večerjo,
zunanje ogleda po programu,
toplo malico, vodenje
in organizacijo potovanja.

Zagotovite si svoj sedež še danes
in pokličite poslovalnico Sonček,
Slomškova ulica 5 na Ptuj, 02 749 32 82!

Štajerski **TEDNIK**
RADIOPTUJ

SONČEK

Ptuj • Obeležili dan Rudolfa Maistra

Pomembno je, da smo skupaj in se ne delimo

Letos minevajo 104 leta, odkar je general Rudolf Maister s svojimi borci v samostojni vojaški akciji razorožil nemško varnostno stražo, prevzel vojaško oblast in utrdil slovensko politično oblast v Mariboru. S tem je omogočil, da so Spodnja Štajerska in del Koroške za vedno ostali del slovenskega narodnega ozemlja.

Foto: Črtomir Goznik

S potujoče razstave Boji za severno slovensko mejo in general Rudolf Maister v Šolskem centru Ptuj, ki jo je pripravila Zveza društev generala Maistra skupaj z Vojaškim muzejem.

Dolgo časa je bil pozabljen osebni Rudolf Maister sodi med najpomembnejše slovenske osebnosti 20. stoletja. 23. november je državni praznik od leta 2005. Osrednjo slovesnost je na Ptuj v avli Šolskega centra Ptuj pripravilo ptujsko Društvo generala Maistra v sodelovanju z MO Ptuj, Zvezo društev generala Maistra in Šolskim centrom Ptuj. Odprli so razstavo z naslovom Boji za severno mejo in general Rudolf Maister.

„Še zlasti pa smo veseli, da nam je v našem društvu uspelo odkupiti izjemno kiparsko stvaritev našega akademskega kiparja Viktorja Gokoviča, ki bo v prihodnje krasila avlo Šolskega centra Ptuj in s tem mlade seznanjala z vrednotami, ki so krasile generala Rudolfa Maistra. Naša želja je, da bi pri mladih vzbudili ta občutek, ki mu je bil Maister najbolj predan, to je občutek ljubiti lastno domovino oz. krepiti domoljubje v tistem najširšem in najglobljem smislu. Pravi domoljub se zaveda, da je sleherni domovina od slehernega najdražja in najpomembnejša. Pravi domoljub je oseba širokega duha, širokega srca, pripravljena vedno pomagati in z vsemi miroljubnimi sredstvi

ohraniti svojo domovino. Ko pride trenutek, ko je treba srce izdati, pa pravi domoljub, tako kot general Maister, prime tudi za orožje,“ je ob tej priložnosti poudaril predsednik Društva generala Maistra Ptuj Štefan Čelan.

Tudi v ptujskih srednjih šolah ohranjajo spomin na Rudolfa Maistra. Direktor ŠC Ptuj Oto Mlakar, ki je bil gostitelj tokratne slovesnosti ob dnevu Rudolfa Maistra, je povedal, da si je zelo poučno razstavo ogledalo veliko njihovih dijakov, študentov in zaposlenih. Pomembno pa je, da bo avla ŠC Ptuj, kjer se dnevno srečuje tisoč dijakov in ostalih udeležencev njihovih izobraževanj, postala kraj, kjer bodo lahko vsi gojili spomin na velikana naše zgodovine. V avli je stalno mesto našel kip Rudolfa Maistra, ki ga bodo lahko občudovali vsak dan, s tem pa krepili domovinsko zavest, ki je pogosto primanjkuje.

Slavnostna govorka na ptujski proslavi dneva Rudolfa Maistra je bila predsednica Zveze društev generala Maistra Lučka Lazarev Šerbec. Izpostavila je, da takšnega veličastnega in zgodovinskega moza, kot je bil Maister, že dolgo

nismo imeli. Slovenci obstajamo zaradi posameznikov, ki se niso nikoli uklonili. „Tudi danes potrebujemo odločne, samozavestne, pogumne, spretno, socialno čuteče, razmišljujoče in kritične ljudi, ki se lahko v trenutku odločijo in nas vodijo v pravo smer za vse. Ni pomembno levi, desni, pomembno je, da smo skupaj. Za našo prihodnost se nam ni treba bati. Prihodnost je svetla in lepa, če bomo ohranjali spomin na Rudolfa Maistra. Kot je zapisal Tone Partljič, je hočeš-nočeš Maribor Maistrovo mesto. Maister je med nami tudi po stoletju,“ je še povedala govorka.

Na slovesnosti so sodelovali tudi praporščaki veteranskih in domoljubnih organizacij. Kulturni program pa so pripravili učenci GŠ Karola Pahorja Ptuj, mladi harmonikarji in Vid Ščavničar, akordeonist, ki poučuje harmoniko na GŠ Karola Pahorja Ptuj, prejemnik številnih nagrad na državnih in mednarodnih tekmovanjih, ki je v instrumentalni obliki predstavil pesmi generala Rudolfa Maistra, čigar pesniško ime je bilo Vojanov. Maister ni bil samo vojak, bil je tudi zelo poetična duša.

MG

Foto: Črtomir Goznik

V okviru projekta Domovinska soba je Društvo Rudolfa Maistra Ptuj v avli Šolskega centra Ptuj postavilo kip Rudolfa Maistra, delo akademskega kiparja Viktorja Gokoviča.

SKRINJA DOMAČIH VIŽ – ANSAMBEL GREGORJA KOBALA

Osrečujejo in razveseljujejo z lastno glasbo

Letošnje leto je bilo za Ansambel Gregorja Kobala, ki prihaja s Cola nad Ajdovščino, ki je na slovenski narodno-zabavni sceni sedem let, zelo pestro. Veliko so igrali ob različnih priložnostih. Zgodilo se je tudi, da so v enem vikendu igrali v treh regijah, člani ansambla pa sicer prihajajo iz petih različnih krajev. Uspešno so se predstavili tudi na petdnevni turneji po Južni Tirolski, kjer so jih tako navdušili, da so jim Tirolski prijatelji prisluhnili tudi na njihovem prvem samostojnem koncertu in rojstvu prve zgoščenke. Začeli so ga s skladbo Muzikant, eno veselo, s katero so tudi prvič resneje opozorili nase.

Po pestrem in razgibanem glasbenem poletju so se namreč začeli pripravljati na svoj prvi samostojni koncert Po poti srca, ki so ga izvedli 30. oktobra na Colu. Ob tej priložnosti so bili njihovi gostje člani ansambla Banovšek iz Slovenskih Konjic in ansambla Zupan iz Savinjske doline, s katerimi jih vežejo pristne prijateljske in glasbene vezi. Gregor Kobal, ki je svoje harmonikarsko znanje pilil pri virtuozu Francu Miheliču, je nastopil tudi s svojim očetom Silvestrom, s katerim je tudi naredil prve korake v svet glasbe. Eno leto je bil njegov učitelj na harmoniki, ko

je uvidel, da bo za mladega fanta bolje, če ga v šolo vzame pravi mojster. Že od nekdaj pa si je želel, da bi Gregorja učil France Mihelič, saj je njegov način igranja poseben in mu ni para, kar se je tudi zgodilo. Ansamblu so se na njegovem prvem samostojnem koncertu pridružili tudi nekateri drugi glasbeniki, s katerimi so skupaj ustvarili nepozabni glasbeni večer, na katerem so predstavili tudi svojo prvo zgoščenko z naslovom Po poti srca, za katero je besedilo napisala pevka Maja Jelenc, glasba in aranžma pa je delo Gregorja Kobala, ki je pri 14 letih že naredil prve korake na poti do lastnega ansambla. Na zaključnem koncertu ob koncu osnovne šole je nastopil skupaj s prijateljem Blažem Čukom, na harmoniko in bas sta zaigrala pesem Ko harmonika zapoje. Prvega bučnega aplavza ne pozabiš nikoli, tako je bilo tudi pri Gregorju Kobalu. Prava popotnica za nastanek ansambla in tudi siceršnje ustvarjanje na slovenski narodno-zabavni sceni.

Vodja ansambla je Gregor Kobal, harmonikar, doma na Colu, pevka Maja Jelenc prihaja iz Selške doline, pevec Matic Cerar je iz Moravč, kitarist Rok Narobe iz Štude pri Domžalah, basist Matej Mekša pa prihaja iz Rimskih To-

Ansambl Gregorja Kobala na svojem prvem samostojnem koncertu Po poti srca.

Foto: zasebni arhiv

plic. S svojim prvim triom (harmonika, kitara, bas) je Gregor Kobal nastopil že leta 2011. Povezuje jih ljubezen do narodno-zabavne glasbe, ki jih spremlja že od zgodnje mladosti. Čeprav so še zelo mlad ansambel, je za njimi tudi že nekaj odmevnih festivalskih nastopov. Zaploskali smo jim tudi na 51. ptujskem festivalu NZG Ptuj 2020, na katerem so se predstavili s skladbo Ko hodim po gozdnih poteh, pri tem nastopu se jim je pridružila tudi pevka Nika Pirnat. Že takrat pa so povedali, da si želijo čim prej

izdati svojo prvo zgoščenko in povabiti na prvi samostojni koncert, kar so uresničili letošnjo jesen. Na 29. festivalu narodno-zabavne glasbe Vurberk so prejeli plaketo Lojzeta Slaka, za najboljšo izvedbo lastne polke Lovska nedelja, za katero je melodijo in aranžma napisal vodja ansambla in harmonikar Gregor Kobal, pod besedilo se je podpisala Vera Šolinc. Leta 2019 pa so na festivalu Pod Pohorjem v Oplotnici prejeli prvo nagrado strokovne komisije za skladbo Muzikant, eno veselo, za katero je glasbo in

aranžma napisal Gregor Kobal, besedilo pa Anita Zupan.

Hvaležni so vsem, ki imajo radi njihovo glasbo, jih spremljajo, podpirajo in spodbujajo, še posebej pa so hvaležni svojim družinam, ki jih podpirajo na vsakem njihovem koraku. Še naprej bodo ustvarjali lastno glasbo, saj je to glasba, s katero se sami izražajo na najboljši način, hkrati pa želijo z njo navdušiti tudi vse ljubitelje narodno-zabavne glasbe. Pot, ki so jo ubrali, se je pokazala kot uspešna. Dodatno energijo, da vztrajajo

na njej, pa so jim dali tudi navdušeni obiskovalci njihovega prvega samostojnega koncerta, na katerem so lahko slišali veliko njihove avtorske glasbe in tudi prvi instrumentalni valček Gregorja Kobala pod naslovom Ko zacvetijo narcise. Še jim bomo lahko prisluhnili na najrazličnejših nastopih, tudi festivalih, saj brez glasbe ne morejo. Morda že v letu 2023 tudi ponovno na ptujskem festivalu narodno-zabavne glasbe, do katerega gojijo še posebno spoštovanje.

MG

Podlehnik • Stanko Vaupotič tudi v starosti ne miruje

Mož tisočernih sposobnosti in odlik

Stanka marsikdo imenuje kar mož tisočernih sposobnosti in dobrotelnosti, ki se trudi za razvoj in prepoznavnost domačega kraja, po duši pa je ljubitelj kulture. Že od mladosti sodeluje na najrazličnejših dobrotelnih in prostovoljnih akcijah za dobrobit domačega kraja.

Je član in predsednik več društev. Bil je predsednik PGD Podlehnik, dolgoletni gospodar krajevne dvorane v odboru novo nastale občine Videm, predsednik odbora za socialo in družino takratne skupne občine Videm in Podlehnik, član komisije za socialo in zdravstvo, predan krvodajalec, tudi predsednik akcije Nič nas ne sme presenetiti RK Podlehnik. Marsikateremu občanu je polepšal dan s svojim obiskom, klepetom, prevozom, z materialno pomočjo ali ureditvijo domovanja.

Njegovo delo na kulturnem področju obsega res pestro in zanimivo delovanje. Dolga leta je bil

Stanko Vaupotič, rojen 3. 11. 1953 v Stanošini 12, celo svoje življenje preživlja v domači občini. Rojen je Mariji in Konradu kot zadnji otrok. Otroštvo je preživljal s Tončkom, Konradom, Anico, Jakcem, Jožetom in Karlom. Živeli so na haloški kmetiji v delavsko kmečki družini. Rad je zahajal v cerkev, kamor je hodil peš in prav nič mu ni bilo težko. Izučil se je za monterja toplovodnih in ogrevalnih naprav. Spominja se, da je odlično sodeloval in krmaril v takratni oblasti, ki ni bila ravno naklonjena kulturi in veri. Odslužil je vojaški rok leta 1972 in se leta 1980 poročil s Hijacinto iz Dramelj. Rodili so se jima trije sinovi Martin, Andrej in Rok. Danes sta z ženo ponosna na svojih šest vnukov, ki jih neizmerno obožujeta.

igralec v dramski sekciji KD Podlehnik in 25 let ljudski pevec Kopačev

KFD Podlehnik, pevec v zboru KD Podlehnik, ljudski godec Haloških

Foto: Sandi Šprah

Stanko je bil član in predsednik več društev. Marsikateremu občanu je polepšal dan s svojim obiskom, klepetom, prevozom, z materialno pomočjo ali ureditvijo domovanja.

Foto: Sandi Šprah

Stanko še vedno prepeva v skupini ljudskih pevcev društva Jablovški pevci.

veseljakov TD Podlehnik, igralec v skupini, ki skrbi za ohranjanje šeg in navad v TD Podlehnik, ljudski pevec v skupini Jablovški pevci. Ponosen je na zadnjo radijsko oddajo z Vesno Sever Borovnik, ki vodi oddajo Godci igrajo, pevci zapojejo. Prepeval pa je tudi v skupni kolednikov za sv. Tri kralje. Ob vsem omenjenem je znan tudi kot dober voditelj prireditve. Ni prireditve, domačega ali župnijskega praznovanja, kjer ne bi poprijel za mikrofon ter popeljal poslušalce skozi pester program. Prav tako je znal odlično odigrati katerokoli vlogo

treh dobrih decembrskih mož.

Ker mu zdravje na stara leta ne dopušča več toliko aktivnosti, sedaj prepeva v skupini ljudskih pevcev društva Jablovški pevci, za svojo dušo in za ohranjanje ljudske pesmi zanamcem, da ne zatone ta prekrasna melodija in besedilo z močno pripovednostjo. Še vedno rad zapiše pesem za mlajši rod ali za skupino.

Mladim rad predaja svoje izkušnje in znanja. Ker je odlični pripovednik, ga z veseljem povabijo v šole, domove, velikokrat je tudi gost radijskih in televizijskih oddaj.

Z največjim veseljem pa več časa posveča svoji družini, predvsem vnukom, ki jim predaja mnoge izkušnje in pripoveduje anekdote z njegove pester in zanimive življenjske poti.

Stanko je dobitnik najrazličnejših priznanj, zahval, pohval, najbolj ponosen je na častni srebrni znak TZS za uspešno delo pri razvoju turizma v Sloveniji in ohranjanju nesnovne dediščine, zlato Maroltovo značko, priznanje župana občine Podlehnik za delovanje na področju kulture in na karitativnem področju.

Zdenka Golub

Zeleni nasvet

Analiza tal je vedno vodilo za pravilno gnojenje

Tla so naše osnovno orodje pri pridelovanju vrtnin, pa ne glede na to, ali govorimo o zunanji pridelavi ali o pridelavi v rastlinjaku. Na zemljo veliko vplivamo tudi sami, seveda imajo nanjo velik vpliv tudi same rastline, ki jih sadimo ali sejemo, in v enaki meri tudi matična podlaga. Matična podlaga odloča, s kakšnimi tlemi imamo opravka, pesek, glina in predvsem vse vmesne stopnje, in na pH tal. Zato peščenih tal ne boste spremenili v glinena in obratno, glinenih ne v peščena tudi z dodajanjem zelene zemlje. Lahko pa spremenite obdelovalne lastnosti s tem, da v enih in drugih čim bolj dvignete humus. Na pH pa lahko vplivamo in prepogosto človek nanj skuša delovati, pa je predvsem na vrtovih to delovanje pogosto napačno. Močno vplivamo na rastne pogoje za vrtnine tudi z gnojenjem. Na zadnjem, a ne nepomembnem mestu pa je koloobar.

Kako pravilno gnojiti?

Če hočemo pravilno gnojiti, tudi dodajanje kalcija, apnenje, se uvršča med gnojenje, nujno potrebujemo analizo tal. Šele tako vemo, s kakšno zemljo imamo opravka, kaj je v njej še rastlinam dostopnega, kaj lahko izboljšamo. V zadnjem članku sem govorila o izboru gnojil, zato tukaj ponavljam samo, da na vrtu uporabljamo izključno organska gnojila, naj bodo to gnoj in kompost, ki ju najbolj poznamo, kupljena organska gnojila, a poznamo še kar nekaj drugih možnosti, kot so kava, ovčja volna, same rastline, ki jih lahko uporabljamo tako, da jih namerno sejemo in podkoplujemo, uporabljamo kot zastirko ali namakamo v vodo. V današnjem svetu povsod zelo hitimo, delamo po receptih, želimo pa si ogromne pridelke. Da s tem ne bomo pretiravali, naj vam bo pri gnojenju osnovni kompas analiza tal.

Analiza tal

Katero analizo tal bi pa naredili, me nekateri sprašujejo. Analiz tal je več, osnovna analiza, ki jo vi potrebujete, pa je analiza tal na rastlinam dostopna hranila. Osnovna analiza zajema analizo na pH tal in rastlinam dostopen fosfor (P₂O₅) in kalij (K₂O), sama pa vedno svetujem, da dodajte tem podatkom še količino humusa v tleh. Meni veliko pove, da znam potem bolje svetovati, kako gnojiti na vrtu. Samo izjemoma preverimo, koliko imajo rastline v tleh na razpolago bora (če imamo res težave z rdečo peso, križnicami in zeleno), ali res izjemoma še kakšnega drugega hranila.

Najlažje in najhitreje gre s sondo.

Foto: MP

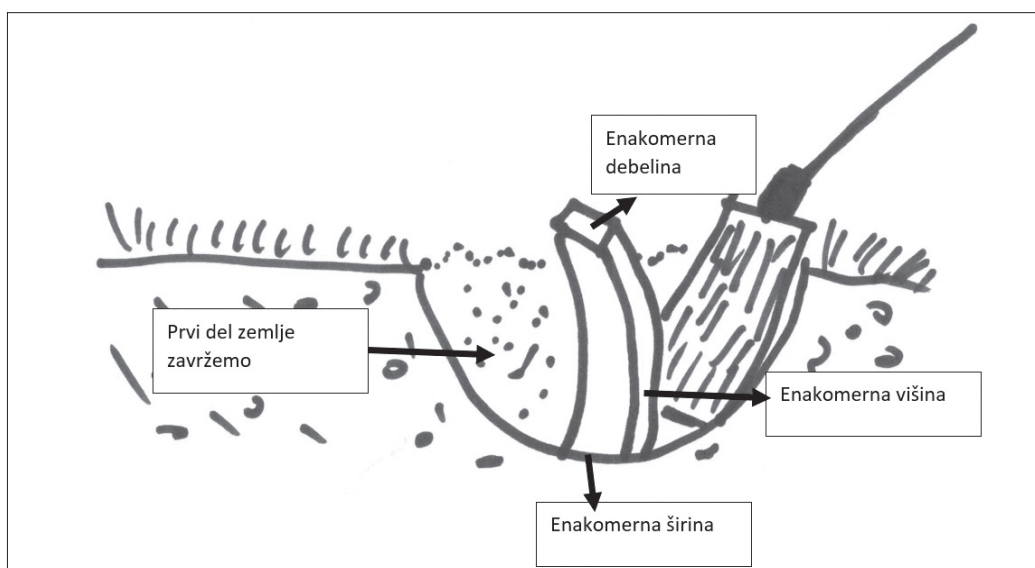

Foto: MP

Pravilen odzem podzorca z lopato

Najpomembnejše je, da pravilno vzamemo vzorec zemlje

Zemljo, vzorec zemlje, ki ga odnesemo v laboratorij, naj tehta nekje okoli 1 kg. Več vsekakor ni potrebno. A treba se je zavedati, da ta 1 kilogram predstavlja približno tona zemlje na vrtičku velikosti 100 m². Če še ta kilogram vzamemo napačno, bo rezultat analize zavajajoč. Torej, kako naredimo to pravilno? Najbolj pravilne rezultate dobimo, če delamo analizo v času počivanja zemlje. Ta pa se je ravno zdaj začel in traja nekje do druge polovice februarja v zadnjih letih oziroma do takrat, ko zemlja odmrzne. Upam, da je to odveč, a vseeno opozorilo, seveda vzamemo zemljo za analizo pred kakršnim koli gnojenjem, in to naj mine vsaj 6 mesecev v rastni dobi, torej poleti. Najbolje in najlažje vzamemo vzorec pravilno s posebno sondo, kot jo vidite na

Foto: Pexels.com

Najbolj pravilne rezultate dobimo, če delamo analizo v času počivanja zemlje.

sliki. Večina laboratorijev je tudi posodi. Vzorec zemlje moramo namreč odvzeti enakomerno po vsej površini, torej iz vseh gredic, tudi tam, kjer vrtnine še rastejo. Izjema je le, če vemo, da se kakšna greda ali del njive obnaša drugače, nenavadno. Tam vzamemo vzorec posebej. To pomeni, da iz vsake gredice vzamemo podzoreček, te pa potem združimo v vzorec, ki gre v laboratorij. Zato je s sondno lažje in hitreje. Vedno se izognemo robu gredice ali njive, saj je tam, kjer delo začnemo, gnojenje skoraj vedno nekoliko drugačno. Na vrtu je to nekje pol metra, na večjih površinah pa 1 m. Enako pomembno pa je tudi, da je košček podzorca enak po globini odvzema. Zato jemanje vzorcev s trikotno lopato ni najbolj pravilno. Bolje je vzeti štirikotno lopato za prekopavanje. Na vsakem mestu odvzema (na vrtu na vsaki gredici, na njivi pa je takih mest vsaj 12) z lopato najprej zasekamo v tla in to zemljo odložimo. Nato pa po steni te jamice, ki je nastala, vzamemo enakomerno debel (nekje do 5 cm) košček zemlje do globine nekje 20–25 cm. Če je edina možnost trikotna lopata, naredimo prvi korak enako, le da potem odvzeto zemljo pustimo na lopati, z manjšo lopatico ali žlico

pa po sredini, po najdaljšem delu lopate, vzamemo enakomerno debel košček zemlje (nekje 10 cm), ki gre seveda v vedro. Postopek naredimo na celem vrtu ali njivi. Zemljo na koncu dela v vedro dobro premešamo (zelo pomembno), odstranimo večje kamne, veje in druge večje organske ostanke in damo v plastično vrečko, na katero napišemo naše podatke. Laboratoriji, ki delajo analize, so na mnogih Kmetijsko-gozdarskih zavodih (Ptuj in Maribor ga imata) in na Kmetijskem inštitutu Slovenije. Nekaj je tudi privatnih laboratorijev. Cena opisane analize je nekje okoli 30 €, lahko nekaj manj ali nekaj več.

Seveda analiza mnogim še ne pove veliko

Ker pa razlaga analize zahteva še en takšen članek, imate v tem tednu nalogo, da vzorec pravilno odzimate in odnesete v laboratorij. Analiza zahteva nekaj časa in običajno dobite rezultate šele čez 7 dni, zato si bomo rezultate analize in kako glede na njih gnojiti, ogledali v enem izmed naslednjih člankov. Pred nami so namreč lepi prazniki, zato bodo naslednji članki bolj posvečeni njim. Naj bo teden pred vami kar najlepši.

Miša Pušenjak

Pravni nasvet

V rubriki Pravni nasvet odvetniška pisarna Mayr odgovarja na dileme in vprašanja z najrazličnejših področij civilnega prava: obligacijsko pravo (pogodbe, odškodninske obveznosti ...), stvarno pravo (lastninska pravica in druge stvarne pravice), dedno pravo (oblike preboda lastnine na dediče), družinsko pravo (zakonska zveza, zunajzakonska zveza in razveza ...) ter delovno pravo (zaposlitvena razmerja).

Svoja vprašanja s kratkim opisom težave nam lahko pošljete na naslov: tednik@radio-tednik.si (ali na naslov Štajerski tednik, Osojnikova cesta 3, 2250 Ptuj), s pripisom Za pravni nasvet.

Odgovori predstavljajo splošne napotke brez prevzema odgovornosti za odločitve in ukrepanje strank v posamičnih primerih. Odgovori so brezplačni.

Pogodba o preužitku

Z nečakom sva se dogovorila, da mu zdaj prepisem hišo, on pa bo v zameno za to zame skrbel do moje smrti. Kakšno pogodbo naj skleneva in kako naj se zavarujem, da bo svoje obveznosti res izpolnjeval?

Če nameravate lastninsko pravico na hiši prenesti ob podpisu pogodbe, nečak pa se bo zavezal nuditi vam določene dajatve in/ali storitve, potem je to mogoče urediti s pogodbo o preužitku. S to pogodbo se ena stranka (preužitkar) zavezuje, da bo na drugo stranko (prevzemnik) prenesla lastninsko pravico na določenih svojih nepremičninah, prevzemnik pa se zavezuje, da bo preužitkarju ali komu drugemu do njegove smrti nudil določene dajatve in storitve. Skupaj z nepremičninami so predmet pogodbe tudi premičnine, ki so namenjene za rabo in uživanje nepremičnin (v vašem primeru hiše), če stranki ne določita drugače.

Foto: Pravni nasvet

Prevzemnikove obveznosti, torej obveznosti vašega nečaka, se lahko dogovorijo v obliki občasnih denarnih dajatev, nudenju življenjskih potrebščin, oskrbovanju, zagotovitvi stanovanjskega prostora, prepustitvi uživanja določenega zemljišča in podobno. Te obveznosti je treba v pogodbi natančneje opredeliti. Njihovo izpolnjevanje je mogoče zavarovati tako, da se hkrati z vpisom lastninske pravice na prevzemnika pri izročeni nepremičninah v zemljiško knjigo vpiše tudi preužitek (obveznosti prevzemnika). V tem primeru govorimo o stvarnem bremenu – to je pravica, na podlagi katere je lastnik obremenjene nepremičnine zavezan k bodočim dajatvam ali storitvam. Če bi prevzemnik (vaš nečak) prevzete nepremičnine odsovil, bo za izpolnitev obveznosti iz pogodbe o preužitku odgovoren tudi novi pridobitelj.

Pogodba o preužitku mora biti sestavljena v obliki notarskega zapisa. Vložen mora biti tudi ustrezen zemljiškooknjižni predlog: za vpis lastninske pravice na prevzemnika in (zelo priporočljivo!) za vpis stvarnega bremena – preužitka v zemljiško knjigo.

V določenih primerih je mogoče pogodbo o preužitku razvezati. Prvi tak primer je, ko pogodbenika živita skupaj in se njuno razmerje tako omaje, da postane skupno življenje nevzdržno. V takšni situaciji lahko vsaka stranka zahteva, da se pogodba razveže. Druga možnost razveze pa je kršitev pogodbenih obveznosti – vsaka stranka lahko namreč zahteva, da se pogodba razveže, če druga stranka ne izpolnjuje svojih obveznosti. Razveza pogodbe je povezana vsaj z nadaljnimi stroški, pogosto pa tudi s sodnimi spori, zato je smiselno pred sklenitvijo pogodbe dobro razmisliti, ali sta odnos in pripravljenost strank za izpolnjevanje obveznosti takšna, da se bo pogodba izvrševala v skladu s pričakovanji strank.

Kot je omenjeno že v uvodu, se pri pogodbi o preužitku lastninska pravica na nepremičnini in pripadajočih premičninah preneša ob sklenitvi pogodbe. Če pa želita stranki ob dogovorjenem preživljanju sedanjega lastnika – preživljanca izročitev in prenos lastninske pravice na premoženju odložiti do njegove smrti, potem pride v poštev pogodba o dosmrtnem preživljanju. Le-ta se (poleg tega, da je izročitev premoženja odložena do smrti preživljanca) v nekaterih značilnostih razlikuje od pogodbe o preužitku.

Odgovor je pripravila:

M Odvetniška pisarna
Mayr, d. o. o.,
Ptuj

Piše: **Mateja Toplak** • *La dolce vita, Toskana*

»Jebote, Slovenko!«

Konec aprila, v nočnih urah, ko je bilo še tako hladno, da sem nase vlekla puloverje iz nahrbtnika, je na avtobusni liniji med Ljubljano in Firencami neko dekle piskalo: "Tukaj sedim, rezervirano imam!"

Še nekajkrat je ponovilo, da je to njeno mesto, ko se je možak, ki je zaspal na rezerviranem sedišču, predramil, nekaj zabundal, pobral svoje stvari in se počil na prosti sedež ob meni. Dekle se je še kar naprej pritoževalo in se sedaj obračalo k voznikoma avtobusa, potniki so se prebujali, raztegovali vratove in po jutranje stekali, ona pa je postopoma utihnila, v ušesa vtaknila čepke in se zatopila v svoj telefon. Na sedežu ob meni je zaspali možakar na prste navijal slušalke, ki so se zataknila med prednja sedeža, ko mu je iz rok padla plastenka z vodo. Sklonil se je, ona

pa se je že zapeljala proti zadnjemu delu avtobusa. "Jebote, Slovenko," je zarobantil. Pogreznila sem se v sedež in obrnila proti oknu. Skoraj bi že zadremala, ko je dekle s piskajočim glasom začelo napihovati potovalno vratno blazino. Glasno je vdihovala zrak in ga potem dolgo spuščala iz sebe. Videla sem sopotnika, kako je zavil z očmi in zmajal z glavo. Ni trajalo dolgo in avtobus je zašumel, odpirale so se vrečke s prigrizki, potniki so se začeli pomenkovati in od takrat naprej je najverjetneje spala le še Slovenka s čepki v ušesih. Videla sem vrh njene glave,

pšenično figo, ki je izdajala, da se z napihljivo blazino naslanja na okno in najverjetneje drema.

Moj sopotnik se je obrnil proti starejšemu možakarju, ki je sedel na drugi strani vrste. Bil je nizke rasti, star kakšnih sedemdeset let, z dolgo brado in majhnimi žarečimi očmi. Medtem ko je nekaj razpredal in mahal z rokami, so mu ustnice bežale proti ušesom. Fantiča, ki sta sedela pred njim, sta bila obrnjena nazaj in z glavo naslonjena na sedež, neka gospa, ki je sedela za mano, je na pol vstala in tu in tam nekaj pripomnila. Možak z brado ji je zmeraj prikimal, smejali so se in zdelo se je, da samo jaz ne razumem, o čem teče beseda (govorili so nek meni neznan jezik). Bradat možak je krilil in po zraku risal besede, moj sopotnik se je držal za trebuh in se polglasno, kot se za nočne ure spodobi, krohotal. Zašumljala je vrečka, vsi so vanjo potiskali roke in nato vsebino stresali v usta. Ko si je postregel še moj sopotnik, mi jo je porinil pod nos in nekaj rekel. Nasmehnila sem se odkimala.

Foto: Mateja Toplak

Na avtobusni liniji med Ljubljano in Firencami je neko dekle zapiskalo: "Tukaj sedim, rezervirano imam!"

"Jedi, groždice," je rekel in vrečko primaknil še bližje. Nastavila sem pečico. "Rozine," sem rekla, ko mi jih je nasipal v dlan. Sopotnik je pokimal in se obrnil k možakarju z brado. "Rozine," mu je rekel. Bradati mož je tlesnil z jezikom in pokimal. Sedaj mi je moj sopotnik prevajal, kar je govoril bradati možak, ki je po vsakem stavku počakal, da sem ujela prevod. "Največja sreča je imeti vnuke," je prevedel moj sopotnik. Da jih ima stariček že devetnajst, mi je šepnil. Bradati možakar je našteval države, kjer živijo njegovi potomci. Seznam je bil zavidenja vreden in mojemu čudenju ni bilo konca. "Mi smo Romi," je rekel moj sopotnik in iz žepa potegnil telefon. Pokazal mi je fotografije svojih otrok. Ni mu sicer šlo

v glavo, da pri svojih letih takšnih slik nimam, a je le skomignil. Bil je star dvaindvajset let in svoji hčerkici je poimenoval eno po mami in eno po najmlajši sestri. Medtem ko sem gledala fotografije in govorila: "Oh" in "Ah," je nekdo zaigral na orglice, obrnila sem se. Nekaj ljudi je v ritmu ploskalo. Vsi so govorili romsko, moj sopotnik, ki se je predstavil kot Denis, pa mi je tu in tam navrgel prevod. Čeprav smo se peljali po avtocesti, sem imela občutek, da se vozimo po zavitih poteh, nekje v jugoslovanskih vaseh, kjer se snema nov film po navdihu legendarnega filma *Ko to tamo peva*. Gospa, ki je sedela za mano,

je ob zvoku orglic oživela, njen glas je napolnil avtobus, uživala je v pozornosti in Denis je zavriskal. V ritmu je tolkel po sedežu in rekel: "Moja mama, to je moja mama." Med petjem mi je segla v roko, nato je pobrskala po torbi in mi podala vrečko prigrizkov. Denis je žarel od ponosa, eden od voznikov avtobusa, seveda tisti, ki ni vozil, pa se je kmalu pridružil veseli družini.

Pesem je predramila Slovenko. Obrnila se je, na obrazu so se ji izrisale črte, iz ušes je potegnila čepke, izbuljila oči in nekaj zamomljala. "Pevaj, Slovenko, pevaj," se je zasmel Denis, ona pa je stresla z glavo in se obrnila stran.

Foto: Mateja Toplak

Toscana bus

OBMORSKA KRALJEVINA V SEVEROZAHODNI AFRIKI		ORIENTALSKO RIŽEVO ŽGANJE	BITJE, KI VZBUJA STRAH ALI ODPOR	DRUGA OSEBA EDNINE	POKOJNA HUMORISTKA PUTRIH	ŽEPNO RAČUNALO	TIPALKA PRI ŽUZELKAH
JANEZEVO ŽGANJE PRI MAKE-DONCH							
KRAJAN ARTIČ							
TOYOTIN TERENEC				NASPROTJE SOPRANA			
VOJAŠKI OBRAMBNI NASIP ZACETNIK ONANIJE				PASENJE			
KANT-AVTOR, KI POJE O ČRNI KITARI							
ZA TOPILA UPORABNE ORGANSKE SPOJINE							
TOVARNA AVTOMOBILOV MARIBOR							
OBMEJNI KRAJ PRI PODČETRTRKU							
SPODNJI STRANSKI DEL TRUPA SPO-MENKA							
VAS V EGIPTU JUŽNO OD KAIRA Z NEKROPOLO PRESTOLNICE MEMFIS							
NAJVIŠJA OBLAST V RUSKI PRAVOSL. CERKVI							
JAMA V SZ. ŠPANIJI S SLIKAMI IZ PALEOLITIKA							
PEVKA STAVEC							
KOROŠKI PEVEC SMOLAR							
ROBERT OWEN							
NEPRIJETNI KOŽNI IZPUŠČAJ							
AVTOR: MARJAN GRABNER							
IZDELOVALEC OSTREŠUJ							
KAVELJČEK NA TRNKU							
ČASTIJO GA MUSLIMANI							
MOTNOST OČESNE LEČE, KATARAKTA							
ČOK ZA SEKANJE DRV							
SEVERNO-AMERIŠKI MEDVEDEK VELIK HIŠNI PES							
VZGOJNA USTANOVA POKOJNI IGRALEC SOTLAR							
PAS ZEMLJE OB MORJU VEČJI KOS POHIŠTVA							
SPODNJE OKONČINE							
RIBIŠKA MREŽICA							
FILMSKA IGRALKA RINA							
INGE ILIN							
ŠTAJERSKA METROPOLA TAKSA ZA UPORABO CEST							
NEKDANJE PAPEŽEVO KRONSKO POKRIVALO							
ŠPANSKI NOGOMETNI VRATAR CASILLAS 60 MINUT							
SLAVKO AVSENIK ZAVIHEK PRI SUKNJUCU							
OZKI DEL POLOTOKA IZUMRLO DIVJE GOVEDO							
PROTESTANTSKI SLOVNICAR BOHORIC							
GRŠKA BOGINJA MODROSTI REZISER ROACH							
DOJETJE, SPOZNAVJE							
ZNAK ZA MOLIBDEN							
BRALNOPISALNI POMNILNIK RAČUNAL.							

Je plačilno sredstvo Etiopije in je razdeljen na sto centov. Uveden je bil leta 1855. Leta 1931 je etiopski cesar Haile Selassie I. uradno zaprosil, da mednarodna skupnost uporablja ime države Etiopija namesto Abesinija in da Banko Abesinije preimenuje v Banko Etiopije. Tako bi lahko valuto pred letom 1931 šteli za abesinsko, po letu 1931 pa etiopsko, čeprav je bila pred in po njej ista država in ista valuta. Izdaja ga Nacionalna banka Etiopije. Oznaka valute je ETB.

Foto: Mateja Toplak

Čeprav smo se peljali po avtocesti, sem imela občutek, da se vozimo po zavitih poteh, nekje v jugoslovanskih vaseh, kjer se snema nov film po navdihu legendarnega filma *Ko to tamo peva* ...

Štajerski **TEDNIK**

KOLOFON

Izdajatelj: Družba za časopisno in radijsko dejavnost Radio-Tednik, d. o. o., Ptuj
 Direktor: **Drago Slameršak**
 Odgovorna urednica: **Simona Meznarič**
 Urednik športnih strani: **Jože Mohorič**
 Novinarji: **Mojca Zemljarič, Dženana Kmetec, Monika Horvat, Mojca Vtič, Senka Dreu, Estera Korošec**
 Fotoreporter: **Črtomir Goznik**
 Lektorica: **Lea Skok Vaupotič**
 Tehnična redakcija in grafično oblikovanje: **Slavko Ribarič, Daniel Rižner**
 Naročniška razmerja: **Majda Segula (02) 749-34-16**
 Transakcijski račun: **04202-0000506665 pri Novi KBM, d. d.**
 E-mail uredništva: **tednik@radio-tednik.si, nabiralnik@radio-tednik.si**
 Oglasno trženje: **Marjana Pihler (02) 749-34-10**
 Sprejem oglasov po e-mailu: **nabiralnik@radio-tednik.si**
 Marketing: **Bojana Čeh (02) 749-34-14, Marjana Gobec Dokl (02) 749-34-20, Patricija Majcen (02) 749-34-30, Megamarketing, d.o.o. (Ela Huzjan: (02) 749 34 27)**
 Internet: **www.tednik.si, www.radio-ptuj.si**
 Naslov: **Radio-Tednik Ptuj, p. p. 95, Osojnikova cesta 3, 2250 Ptuj; tel.: (02) 749-34-10, faks: (02) 749-34-35. Štajerski tednik je naslednik Ptujkega tednika oziroma Našega dela, ki ga je ustanovil Okrajni odbor OF Ptuj leta 1948. Izhaja vsak torek in petek.**
 Cena izvoda v torek je 1,70 EUR, cena izvoda v petek z revijo Stop je 1,95 EUR. **Člansko naročnina:** 183,20 EUR, za tujino v torek 172,87 EUR, v petek 200,38 EUR. Nenaročenih fotografij in rokopisov ne vračamo in ne honoriramo.
 Tisk: **Salomon, d. o. o. Davek na dodano vrednost je vračunan v ceno izvoda in se obračunava v skladu z 41. členom ZDDV-1L (Uradni list 72/2019).**
 Vsak obiskovalec gostinske verige Mediabar z nakupom pijače, ne pa hrane in cigaret, prejme določeno število točk, za katere lahko dobi brezplačen izvod revije, časopisa ali križank. Vsak tiskan izvod ima na naslovnici označeno vrednost v točkah. Za vsak porabljen evro stranka pridobi eno točko.
 Več informacij o gostinski verigi Mediabar na **www.mediabar.si**.

? ALTAMIRA - jama v severozahodni Španiji s stenskimi slikami, **RAKUN** - majhen severnoameriški medvedek, **SAKARA** - vas v Egiptu južno od Kaira

Podravje • Iz studia Radia Ptuj

V studiu se vrstijo obiski glasbenikov

V minulem tednu smo imeli v studiu Radia Ptuj kar dva glasbena obiska.

Najprej sta se v Štajerski budilki ustavila fanta iz zasedbe BQL. Dalibor in Tadej sta jima zastavila nekaj navihanih in zabavnih vprašanj iz otroških let, spregovorili so o večni moški temi – nogometu, na koncu pa so se ustavili pri

glasbi. Seveda ni šlo brez že skorajda zimzelene uspešnice Lučke, ki sta jo zapela v živo, obudili pa so tudi spomin na lanski december, ko so sklenili stavo glede števila ogledov videospota na kanalu YouTube. BQL sta menila,

da bo spot v enem letu dosegel 3,5 milijona ogledov, radijci so bili prepričani, da bo številka dosegla 4,5 milijona. Na dan obiska je bila številka pri 4,2 milijona ogledov, kar pomeni, da sta fanta stavo izgubila. Zabavni pogovor

Foto: Arhiv Radia Ptuj

Foto: arhiv Radia Ptuj

so zaključili z najnovejšo skladbo Denarnica.

Štajerska budilka pa je v preteklem tednu gostila še en izjemen glasbeni dvojec – v goste sta prišla Uroš in Tjaša, ki predstavljata svojo novo skladbo S tabo upam si letet. Spregovorila sta o družinskem življenju, jutranjika pa

sta zanj pripravila še igro – metanje žogic v kozarčke, v vsakem od njih pa se je skrivalo še zabavno vprašanje. To leto je bilo zanj posebno – prvo polovico sta namenila vzpostavljanju novega življenjskega sloga v družbi hčerke, druga polovica leta pa je prinesla številne koncerte in nastope po

vsej Sloveniji. Za svojo novo skladbo S tabo upam si letet pravita, da sta nanjo res ponosna, pa tudi odziv publike je bil izjemen. Kot vsi gostje, ki obiščejo studio Radia Ptuj, sta tudi Uroš in Tjaša zapela v živo in poslušalcem pričarala nekaj romantičnega vzdušja.

NŠ

Sudoku • Sudoku

Izpolnite prazne kvadratke s števkami od 1 do 9. Pazite: vsaka številka se lahko v isti vodoravni ali navpični vrstici ter v istem manjšem kvadratu pojavi **le enkrat**.

	1	7		2		3	4	
	2		6					
						5		
								1
9					8			
		3		6		2	7	
		1						6
3			9			4	1	
				4				5

Od torca do torca

Tadejev znakovskop

	Ljubezen	Posel	Denar	Zdravje
Oven	♥	☺☺☺	€€	★
Bik	♥♥♥	☺☺	€	★★
Dvojčka	♥♥	☺☺☺	€€	★★★
Rak	♥♥	☺	€€€	★
Lev	♥	☺☺	€€	★★★
Devica	♥♥♥	☺	€€€	★★
Tehtnica	♥♥	☺☺☺	€	★★★
Škorpion	♥♥♥	☺	€€	★★
Strelec	♥	☺☺	€€€	★
Kozorog	♥♥	☺☺☺	€	★★
Vodnar	♥	☺	€€€	★
Ribi	♥♥♥	☺	€€	★★

Sestavil: Tadej Šink, horarni astrolog

(velja za teden od 29. novembra do 5. decembra 2022)
1 znak – slabo, 2 znaka – dobro, 3 znaki – odlično

Lepi spomini ne bledijo!

Spomnite se dogodkov, ki so zaznamovali vas ali vaše bližnje, in si naročite arhivsko številko Štajerskega tednika zase ali jo kot izvirno in unikatno darilo podarite sorodniku, znanцу!

Ker temelji prihodnosti ležijo v preteklosti!

Naročila: tajništvo družbe Radio-Tednik Ptuj. Cena izvoda z darilno embalažo je zgolj 15 evrov, za naročnike Štajerskega tednika pa 10 evrov.

Tednikova nagradna razrezanka • Kaj je na fotografiji?

Foto: ČG

Da boste lažje ugotovili, vzemite v roke škarjice, razrežite fotografijo po črtah in nato na novo sestavite kvadratke ter jih nalepite na papirnato podlago.

Pravilno sestavljeno razrezanko s svojimi podatki pošljite na naslov Radio-Tednik, d. o. o., Osojnikova 3, 2250 Ptuj, do ponedeljka, 5. decembra. Lahko jo tudi fotografirate (skupaj s kupončkom z izpolnjenimi osebnimi podatki) in jo pošljete na elektronski naslov: tednik@radio-tednik.si.

Izmed vseh poslanih rešitev razrezanke bomo vsak teden izžrebali dobitnika zanimive in lepe nagrade, ki jo podarja Bukvica, knjigarna in papirnica.

Zdaj pa veselo na delo!

Srečna izžrebanca Tednikove nagradne razrezanke sta:

Nia in Nai Zagoršek, 2284 Videm pri Ptujju

Nagrado prejme po pošti. Iskrene čestitke!

Nagrado podarja

Tednikova nagradna razrezanka - kuponček

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Pošta: _____

PTUJSKA TELEVIZIJA PISANA • ZABAVNA • AKTUALNA

TOREK 29. november
 7:30 Glasbena osmica (tuja)
 8:00 Guliverjevo potovanje
 9:20 Obzornik TV Dravograd
 9:45 Bogatajevi dnevi 2022
 10:00 Tele M
 10:25 Tisoč zlatih se blešči
 11:40 Tadej Toš in ogrevanje
 12:00 Ptujška kronika
 12:25 Čista umetnost – november
 12:45 Glasba za vse
 13:15 Pogled nazaj
 13:45 Lokalne volitve 2022
 14:05 Tele M
 14:35 Videostrani
 18:00 Ptujška kronika
 18:25 Glasbena osmica (slo.)
 19:00 Pomurski tednik
 19:35 Čista umetnost – november
 20:00 Ptujška kronika
 20:25 Utrip Ormoža
 21:20 Iz dežele ob Muri 28. oddaja
 22:00 Ptujška kronika
 22:25 Pogled nazaj
 22:55 Lovca na vampirje »D«
 00:45 Videostrani

ČETRTEK 1. december
 7:30 Glasbena osmica (tuja)
 8:05 Vsega je kriva Nina
 9:25 Iz dežele ob Muri 28. oddaja
 9:50 Animirana pripovedka
 10:00 Tele M
 10:25 Dober večer
 11:15 Tadej Toš in ogrevanje
 11:35 Lokalne volitve 2022
 11:50 Kdo?
 12:00 Ptujška kronika
 12:25 Glasba za vse
 12:55 Čista umetnost – november
 13:15 Pogled nazaj
 13:45 Gospodje Ptujski
 14:15 Tele M
 14:45 Videostrani
 18:00 Ptujška kronika
 18:25 Portal
 18:35 Čista umetnost – december
 19:05 Iz dežele ob Muri 29. oddaja
 19:40 Tadej Toš in ogrevanje
 20:00 Ptujška kronika
 20:25 Glasbena osmica (slo.)
 20:55 Futsal magazin S09E12
 21:20 Pogled nazaj
 21:50 Dok. film o dr. Ljudevitu Pivku
 22:00 Ptujška kronika
 22:25 Lokalne volitve 2022
 22:45 Izubljani, da najden
 00:35 Videostrani

SREDA 30. november
 7:30 Glasbena osmica (slo.)
 8:05 Varuhi veselja
 9:10 Iz dežele ob Muri 28. oddaja
 9:45 Dobrote slo. kmetij 2022
 10:00 Tele M
 10:25 Okus Posavja
 11:35 Charlie Chaplin
 12:00 Ptujška kronika
 12:25 Čista umetnost – november
 12:45 Pogled nazaj
 13:15 Glasba za vse
 13:45 Tadej Toš in ogrevanje
 14:05 Tele M
 14:35 Videostrani
 18:00 Ptujška kronika
 18:25 Glasbena osmica (tuja)
 18:55 Pomurski tednik
 19:30 Pogled nazaj
 20:00 Ptujška kronika
 20:25 Utrip Ormoža
 21:20 Čista umetnost – november
 21:40 Lokalne volitve 2022
 22:00 Ptujška kronika
 22:25 Dober večer
 23:15 Naša Drava
 00:30 Videostrani

Ptujška televizija PtTV, E. 031 684 808, info@ptutv.si, www.ptutv.si

PRI PRODAJALCIH ČASOPISOV

REPORTER

RAZKRITO OZADJE LOGARJEVE KANDIDATURE

Janez Jansa javno priznal, da je prav on svetoval Anžetu Logarju, naj kandidira samo s podpis!

IZ NOVE ŠTEVILKE

STRIC IZ OZADJA
 Razkrite skrivnosti predsedniške kandidature Anžeta Logarja

INTERVJUJA
 Matija Kovač, kandidat za župana Celja, in Ivan Simič, bivši direktor Fursa

DOSJE
 Kako je obogatel prekmurski zdravstveni dobavitelj Peter Podlunšek

ŠKANDAL V LJUBLJANI
 Umazana pornografija, ne pa erotični sejem

www.reporter.si

Snemanje porok

BK PRODUKCIJA

BK Produkcija
 Tržaška cesta 65, 2000 Maribor
 info@bkprodukcija.si
 031/344-639

www.bkprodukcija.si

uresničujemo sanje in pišemo zgodbe z vami

For special people with Love

Na voljo mobilni aplikaciji
Radio Ptuj in Štajerski tednik
 za iOS in Android naprave

NA VOLJO V Google play | Preno iz App Store

www.radio-ptuj.si | www.tednik.si

Z GLASBO DO SRCA

Bodite v Marjanovi družbi vsako sredo med 20. in 24. uro na radiu Ptuj.

z do

www.radio-tednik.si

Štajerski TEDNIK

ZA VSE NOVE NAROČNIKE ŠTAJERSKEGA TEDNIKA

Električni ŽAR

To pa še ni vse!
 Med vsemi obstoječimi naročniki bomo izžrebali 5 prejemnikov električnega žara GRP 100.

Žar boste prejeli vsi novi naročniki Štajerskega tednika, ki boste sklenili naročniško razmerje za vsaj 12 mesecev.

Žar lahko prevzamete v Inplanu (bivša Metalka), kjer boste prejeli tudi kavico s sladico. Pogoji za prevzem nagrade je potrdilo, ki vam ga bomo priporočeno poslali po pošti na dom.

NAROČILNICA ZA Štajerski TEDNIK

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Telefon: _____ E-naslov: _____

Datum naročila: _____ Podpis: _____

Naročnino bom plačeval: mesečno na 6 mesecev letno

Soglašam s prejemanjem računov na elektronski naslov (e-mail) _____

S podpisom potrjujem naročilo Štajerskega tednika do pisnega preklica, vendar za najmanj 12 mesecev. Potrjujem, da zadnjih 6 mesecev nisem bil/-a naročnik/-ica

Radio Tednik Ptuj
 Osojnikova cesta 3
 2250 Ptuj

INPLAN PTUJ

VSE ZA PIKNIK

Brezplačna številka
080 73 00
 www.inplan.si

PLIN

Več informacij: majda.segula@radio-tednik.si, telefon 02/749 34 16.
 Spletna prijava in pogoji: www.tednik.si/narocnina

kmetijska zadruga

ČAS KOLIN JE TUKAJ!

ETERNA POSODA EMO

DEŽA ZA MAST EMO 10 L, 20 L

9 L 34,97 €
15 L 47,67 €
21 L 56,83 €

8 L 33,54 €
12,6 L 42,89 €

10,6 L 40,78 €
28 L 68,85 €

20 L 61,40 €
10 L 44,35 €

POSODA PE ZA MESO BELA

50 L 11,71 €
65 L 14,18 €
90 L 23,15 €

DESKA ZA MESO BELA 20X300X500 MM 18,59 €

NoŽ SWIBO 210 mm 24,17 €

SONČNICE PISANE IN ČRNE, PAKIRANE 1/1, 4/1, 20/1 1,64 € / KG

V PONUDBI okrasne steklenice RAZLIČNIH OBLIK IN VELIKOSTI

MAXIMON LEPILO ZA MIŠI 1,78 € -5% 1,69 €

MAXI STARR MEHKA VABA 160 G 9,05 € -5% 8,60 €

AKCIJA VELJA OD 21.11. DO 31.12.2022 oz. do razprodaje zalog!

Kmetijska zadruga Ptuj z.o.o., Miklošičeva ulica 12, 2250 Ptuj
02 749 03 00 kz.ptuj@siol.net

kz-ptuj.si

ADVENTNI IZLET V VARAŽDIN

(sobota, 3. 12. in 17. 12.)

Potek izleta: Odhod v popoldanskih urah in vožnja iz Ptuja proti Varaždinu. Sprehodili se bomo skozi staro mestno jedro mimo tržnice, trga tradicionalnih obrti, mestne hiše in vse do starega gradu. Božična čarovnja se bo prepletala skozi vsak kotiček tega čudovitega baročnega mesta, mamljive vonje, okuse in glasne nasmehe bo čutili na vsakem koraku. Ljubitelji drsanja bodo lahko uživali v edinstvenem drsališču, sredi lepo okrašenih ulic in čarobnem adventnem vzdušju. Celoten advent v Varaždinu bo spremljala bogata ponudba okusne hrane in pijače, kjer se bo za vsakogar našlo kaj dobrega za prigriznit, najmlajši pa se bodo lahko pozabavali v atraktivni Hiši Božička. V večernih urah povratek proti Ptuj.

ODHOD S PTUJA:

- 19,90 € (pri udeležbi najmanj 40 oseb)
- 17,90 € (pri udeležbi 50 oseb)

Cena: 17,90 eur/osebo

TURISTIČNA AGENCIJA PLAYA
Puhova ulica 21, 2250 Ptuj
02 292 60 04
info@agencija-playa.si
www.agencija-playa.si

Playa
Agencija s plažo ponudb

Najugodnejše ponudbe slovenskih in tujih turističnih agencij na enem mestu!

Mali oglasi

STORITVE

PRODAJAMO razcepljena bukova drva vseh dimenzij in bukovo hlodovino ter zelo kakovostne smrekove pelete, brezplačna dostava, ugodna cena. Danilo Horvat, s. p., Moškanjci 1d. Tel. 051 667 170.

ODKUPUJEMO vse vrste hlodovine iglavcev in listavcev, hrast, bukev, bor, smreka ... Možnost odkupa tudi na panju in spravilo leša. Aleksander Šket, s. p., Irje 3d, 3250 Rogoška Slatina. Tel. 041 785 318.

KMETIJSTVO

KUPIMO traktor, traktorsko prikolico, cisterno za gnojenko, krožne brane, cepilnik za drva in preostalo kmetijsko mehanizacijo. Telefon 041 923 197.

PRODAM prašiča domače reje, kuhana hrana, težkega okrog 230 kg. Tel. 051 238 287.

PRODAM prašiče od 80 do 140 kg, cena po dogovoru. Tel. 041 986 390.

PRODAM bikca simentalca, starega 18 dni. Tel. 070 250 441.

KUPIM traktor in motokultivator Gorenje Muta. Tel. 031 443 957.

NEPREMIČNINE

PRODAM hišo v Vidmu pri Ptuj. Tel. 040 79 10 79.

RAZNO

ZBIRALEC kupi stare figurice Pez in Kinder, lahko tudi poškodovane ali nekompletne. Plačilo dobro. Inf. na mobilni 068 185 000.

OSEBNI STIKI

MOŠKI, star 60 let, iz Pomurja, nekadilec, nealkoholik, želi spoznati žensko za občasno srečanje ali vezo. Tel. 031 449 727.

Štajerski TEDNIK

www.tednik.si

[Stajerskitednik](https://www.facebook.com/Stajerskitednik)
[Stajerskitednik](https://www.twitter.com/Stajerskitednik)

Vsa toplina tvojega srca in vsa tvoja ljubezen ostajata za vedno z nami.

OSMRNICA

Sporočamo žalostno vest, da je prenehalo biti srce naše drage mame, babice in prababice

Kristine Lubaj

upokojenke Taluma Kidričevo

IZ LACKOVE ULICE 1, KIDRIČEVO

Od nje se bomo poslovili danes, v torek, 29. novembra 2022, ob 15. uri iz vežice na pokopališču v Kidričevem. Pokojnica bo pripeljana v vežico na dan pogreba ob 13. uri.

Vsi njeni

SPOMIN

Danes, 29. novembra, mineva eno leto, odkar si nas za vedno zapustil, dragi mož, oče, brat, boter, stric, tast, dedek, pradedek

Ivan-Janez Geč

IZ ZAMUŠANOV

Večno boš v našem spominu ...

Tvoji najdražji

Ni te več na pragu, ni te več v hiši, ostalo grenko je spoznanje, da te več ne bo, ker za vedno vzel si slovo.

SPOMIN

Danes, 29. novembra 2022, mineva leto žalosti in težkega spoznanja, da te ni več med nami, dragi mož, ata, dedek, pradedek, brat in stric

Konrad Vaupotič

IZ SEDLAŠKA 71

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu, prižigate sveče in pri našate cvetje ter ga ohranjate v lepem spominu.

Žalujoci: njegovi najdražji

Ko vajine zaželimo si bližine, gremo tja v mirni kraj tišine, tam srce se tiho zjoče, saj verjeti noče, da vaju več med nami ni.

Jutri, 30. novembra, bo minilo pet let, ko nas je zapustil naš dragi

Janko Šošarič

IZ SODINCEV 19

Hvala vsem, ki se ju spominjate in jima prižigate svečke.

11. decembra bo minilo 40 let, ko se je od nas poslovil naš dragi

Hinko Šošarič

Vajini najdražji

MALE OGLASE, OSMRTNICE, OBVESTILA IN RAZPISE LAHKO NAROČITE

ZA TORKOVO IZDAJO

DO PONEDELJKA ZJUTRAJ DO 9. URE

ZA PETKOVO IZDAJO

DO ČETRKA ZJUTRAJ DO 9. URE

majda.segula@radio-tednik.si, tel. 02 749 34 16
ali marjana.pihler@radio-tednik.si, tel. 02 749 34 10,
za večje objave predhodno pokličite.

Štajerski **TEDNIK**

Umrlji so

Franc Ribič, Ptuj, Langusova ul. 25, roj. 1935 – umrl 15. novembra 2022; Milan Čuš, Kicar 55a, roj. 1951 – umrl 16. novembra 2022; Marija Čuš, roj. Toplak, Hlaponci 5, roj. 1944 – umrla 17. novembra 2022; Vlasta Flanjak, roj. Milek, Ptuj, Aškerčeva ul. 8, roj. 1948 – umrla 17. novembra 2022; Roman Žlahtič, Muretinci 1a, roj. 1949 – umrl 18. novembra 2022; Marija Čuš, roj. Zorec, Ptuj, Ob Rogoznici 4, roj. 1944 – umrla 18. novembra 2022; Anton Šömen, Ptuj, Ob Grajeni 8, roj. 1932 – umrl 19. novembra 2022; Julijana Bratušek, roj. Emeršič, Mala Varnica 1, roj. 1939 – umrla 21. novembra 2022; Jožef Vogrinec, Moškanjci 89, roj. 1937 – umrl 21. novembra 2022; Zlatka Hazabent, roj. Mesarič, Lovrenc na Dravskem polju 8c, roj. 1927 – umrla 21. novembra 2022; Franc Ambrož, Stojnci 148, roj. 1947 – umrl 22. novembra 2022; Julijana Božičko, roj. Mohorko, Ptuj, Volkmerjeva c. 10, roj. 1931 – umrla 22. novembra 2022.

Štajerski **TEDNIK**

v digitalni knjižnici:

www.dlib.si

www.tednik.si

Podravje • Posledice epidemije tudi v družabnem življenju

Društva z manj aktivnimi člani

Epidemija in z njo povezani ukrepi so pustili pečat tudi pri društvih, ki sicer predstavljajo pomemben steber kulturnega dogajanja in povezovanja nasploh. Številna se namreč soočajo z upadom števila aktivnih članov.

V Sloveniji si življenja brez društev praktično ne predstavljamo. Ponokod je društveno življenje tako močno prisotno, da je skorajda ni družine v vasi, ki ne bi imela vsaj enega aktivnega člana v vsaj enem društvu ali celo v več.

Prav društva so tista, ki povezujejo ljudi in jim osmišljajo življenja, ohranjajo ljubiteljsko kulturo in bogatijo kraj – marsikje so osrednje gonilo dogajanja. Toda pretekli dve leti so bila precej na udaru zaradi epidemije in z njo povezanih ukrepov ter številnih prepovedi. Delovanje je bilo zelo okrnjeno ali celo povsem ohromljeno, aktivnosti so bile marsikje prekinjene. Očitno pa so vsi ti ukrepi pustili širši pečat. Nemalo je namreč društev, ki se sedaj soočajo z upadom števila aktivnih članov.

Temu med drugimi pritrjuje predsednik Pihalne godbe občine Dornava Tomaž Plohl. »Srečujemo se s tem, da je manj članov prisotnih na vajah, so manj odzivni, težko se vračajo spet v društvo, nekateri izražajo tudi željo po prenehanju delovanja. Po moji oceni je približno 30 % manj aktivnih članov v primerjavi s časi pred epidemijo. Prav gotovo je pglavitni razlog v

epidemiji, kajti vse to, kar je smisel našega društvenega delovanja, je takrat bilo prepovedano – torej od vaj do druženja in prireditev. Nekatera društva so lahko aktivnosti peljala preko spleta, na daljavo, mi

pa vaj na tak način ne moremo izvajati. Očitno pa so nekateri v tem času našli druge interese in se sedaj težko vračajo,« je dejal Plohl in pojasnil, da opažajo upad praktično v vseh starostnih kategorijah:

Foto: Arhiv KD Podgorci

V Sloveniji deluje 22.800 društev

Statistika pravi, da je bilo novembra letos v državi registriranih 27.550 nevladnih organizacij, od tega daleč največ, kar 23.459 društev, 3.831 (zasebnih) zavodov in 260 ustanov. Zgovoren je torej podatek, da imamo eno nevladno organizacijo na 76 prebivalcev, kar nas uvršča med države z največ nevladnimi organizacijami. Po oceni krovne mreže slovenskih nevladnih organizacij je sicer okoli 26.500 aktivnih nevladnih organizacij, od tega blizu 22.800 društev.

Foto: Pixabay

Po dvehletnem okrnjenem delu ima kar nekaj društev težave z zmanjševanjem števila aktivnih članov.

»Delovanje našega društva je precej odvisno od pomlaka. V škodo pa nam gre tudi sedanji trend, da bi vsi igrali harmoniko. Tudi v glasbenih šolah opažajo manj interesa za pihala in trobila ...«

»Pozabili so, kako luštno je«

Kar nekaj aktivnih članov pogrešajo tudi v Kulturnem društvu Podgorci. »Če se ne bi po epidemiji kakih pet ljudi zares potrudilo za ponoven zagon, bi se lahko kaj hitro zgodilo, da ne bi bilo več

nobenega aktivnega člana,« je nazoren predsednik Dominik Majcen in nadaljeval, da se s problematiko upadanja števila članov ubadajo številna društva. »Kar se tiče starejših aktivnih članov, ocenjujem, da jih je v primerjavi s časi pred epidemijo približno 50 odstotkov manj. Toda na srečo smo s trdom privabili kar nekaj novih, mladih članov. Tako kot povedo tudi v drugih društvih, bi pa prav gotovo bile velike težave, če bi želeli tako glede aktivnosti kakor tudi številčnosti zopet priti na tisto raven, ki je bila pred epidemijo.«

Majcen, ki je v društvu z dušo in srcem, se strinja, da so ukrepi pustili veliko širše posledice: »Menim, da smo se ljudje s tem načinom življenja, ki so nam ga preko vseh ukrepov vsilili, malce polenili, po drugi strani pa pozabili, kaj vse prinaša delovanje v društvu ali preprosto rečeno, kako luštno je.« Medtem ko se društva soočajo s težavami glede članstva, pa bojzani glede obiska prireditev ni. Kot sta povedala sogovornika, so te navadno dobro obiskane, saj so jih ljudje zelo pogrešali.

Monika Horvat

Ptuj • Slabša prometnarnostna statistika

Vsak deseti povzročitelj nesreče pijan

Prometna varnost na cestah na območju Ptuj se je letos v primerjavi z lanskim letom poslabšala. Do konca oktobra se je zgodilo 594 prometnih nesreč, več je hudo in lahko telesno poškodovanih. Pozitiven pa je podatek, da ceste na Ptuj letos niso zahtevale življenja.

Podatke o prometnarnostni situaciji v ptujski mestni občini je na novembrski seji Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu (SPVCP) MO Ptuj predstavil Tomislav Sledič, pomočnik komandirja Policijske postaje (PP) Ptuj, zadolžen za področje prometne varnosti. »Glede na enako obdobje lanskega leta beležimo 33-odstotni porast prometnih nesreč ali 141 več. Lani je bila ena nesreča s smrtnim izidom. Število prometnih nesreč s hudimi telesnimi poškodbami je naraslo za 80

odstotkov: lani jih je bilo pet, letos devet. Med devetimi hudo telesno poškodovanimi jih je šest starejših od 54 let. Udeleženci prometnih nesreč, ki so bili hudo telesno poškodovani, so v vseh letošnjih primerih ranljive skupine, se pravi pešci, kolesarji, vozniki mopedov, motorjev in e-skirojev. Beležimo tudi 38-odstotno povečanje nesreč z lahкими telesnimi poškodbami (lani 53, letos 73). Nesreč z materialno škodo je bilo lani 376, letos 495, kar pomeni 31 odstotkov več,« je podatke predstavil

pomočnik Sledič in ocenil, da glede na 10-letno povprečje letošnja prometnarnostna statistika posebej ne izstopa. »Razen v številu hudo telesno poškodovanih, kjer zaznavamo velik porast.«

Skrb vzbujajoč je tudi visok 10-odstotni delež povzročiteljev prometnih nesreč, ki so vozili pod vplivom alkohola. »Od 268 jih je bilo pod vplivom alkohola 28, kar pomeni vsak deseti. V zadnjem desetletju je bil višji delež samo v letu 2016,« je še poudaril Sledič.

MZ

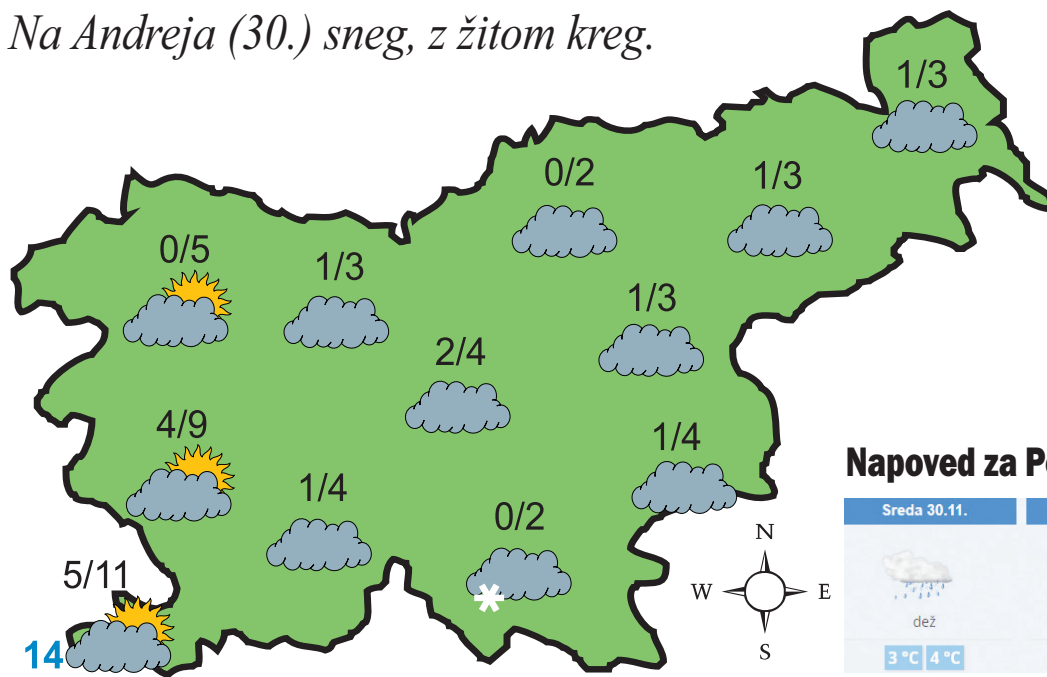

Foto: CG

Med udeleženci prometnih nesreč letos na Ptuj izstopajo ranljive skupine: 13 pešcev, 23 kolesarjev, 18 voznikov enoslednih vozil in pet voznikov e-skirojev.

Rojstva: Katja Svenšek – deček Tine; Katja Svenšek – deček Lovro; Vesna Čeh – deček Anže; Maruša Pintarič – deklica Nika; Ana Krivec – deček Liam; Urška Šober – deklica Teresa; Sara Marčun – deklica Ana; Fatima Sahmanovic – deček Osman; Jasna Ana Novoselec – deček Teo; Lucija Majhen – deček Tej.

Na Andreja (30.) sneg, z žitom kreg.

Danes bo oblačno in povečini brez padavin. Pihal bo severovzhodni veter, na Primorskem šibka burja, ki se bo popoldne krepila. Najnižje jutranje temperature bodo od -2 do 2, na Primorskem okoli 5, najvišje dnevne od 0 do 4, na Primorskem okoli 10 °C.

OBETI: V sredo in četrtek bo oblačno. V zahodni Sloveniji bo povečini suho. Drugod bodo občasne padavine.

Napoved za Podravje

Sreda 30.11.	Četrtek 1.12.	Petek 2.12.
dež	oblačno	dež s snegom
3°C 4°C	2°C 4°C	2°C 2°C

Vir: ARSO